



T.C.

**AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI**

**SOSYAL POLİTİKA AÇISINDAN SOSYAL YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMA VAKIFLARI: AKSARAY İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ RIZA SÖZERİYİM

**DANIŞMAN
DR.ÖĞRETİM ÜYESİ BÜLENT ESKİN**

AKSARAY 2019

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL POLİTİKA AÇISINDAN SOSYAL YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMA VAKIFLARI: AKSARAY İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ RIZA SÖZERİYİM

DANIŞMAN
DR.ÖĞRETİM ÜYESİ BÜLENT ESKİN

AKSARAY 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 9 (Dokuz) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı :ALİ RIZA
Soyadı :SÖZERİYİM
Bölümü :KAMU YÖNETİMİ
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı :SOSYAL POLİTİKA AÇISINDAN SOSYAL
YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARI: AKSARAY İLİ
ÖRNEĞİ

İngilizce Adı: SOCIAL ASİSTANCE AND SOLIDARITY FOUNDATIONS
FOR SOCIAL POLICY: AKSARAY CİTY EXAMPLE

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Ali Rıza SÖZERİYİM

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Ali Rıza Sözeriyim tarafından hazırlanan “Sosyal Politika Açısından Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları : Aksaray ili Örneği ” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Kamu Yönetimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans /tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Bülent ESKİN

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi – Aksaray Üniversitesi

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Oktay ALKUŞ

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi – Aksaray Üniversitesi

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Mustafa ARSLAN

Yönetim Bilimleri – Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

İMZA



Tez Savunma Tarihi:10/09/2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun 26/09/2019 tarih ve 2019/39-5 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrencinin

Ali Rıza SÖZERİYİM

İmza



Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Doç. Dr.Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza



TEŞEKKÜR

Bu günlere gelmem için her türlü fedakârlıkta bulunan Annem Sevda SÖZERİYİM'e ve Babam Muzaffer SÖZERİYİM'e sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Tez çalışmalarım konusunda bana yardımını esirgemeyen araştırmalarım sırasında fikir ve deneyimlerimden yararlandığım tez danışmanım Sayın Hocam Dr. Öğretim Üyesi Bülent ESKİN'e teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında bana desteğini hiçbir zaman esirgemeyen eşim Fatma Nur SÖZERİYİM'e ve varlığıyla bana ilham veren oğlum Ali Mirza SÖZERİYİM'e ve doğacak olan bebeğimize en derin hislerimle teşekkürü bir borç bilirim.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL POLİTİKA AÇISINDAN SOSYAL YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMA VAKIFLARI: AKSARAY İLİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Ali Rıza SÖZERİYİM
AKSARAY 2019

ÖZET

Tarihte toplumların var olması ile birlikte zamanla sosyal yaşam şekillenmeye başlamıştır. Bu süreç içerisinde toplumda insanların statüsünde farklılaşmalar oluşmuştur. Bu farklılaşmayla birlikte ilgili kesimlerce toplum içindeki insanların ortak yaşamlarını düzenleyen sosyal politikalar hayata geçirilmiştir.

Sosyal politika devletin belirlenen toplumsal amaç ve hedeflere ulaşmak için aldığı kararlar ve yürüttüğü uygulamalar bütünü olarak tanımlanır. İlk olarak sosyal politika aile, din ve akraba ekseninde gelişmiştir. Değişen toplumsal ihtiyaçlar ve gelişen küresel dünya görüşü ile sosyal politikaların uygulama alanları da gelişme göstermiştir. Bu süreçte uygulayıcı olarak merkezi idare, yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşlar görev almıştır.

Türkiye’de merkezi yönetimin sorumluluğunda olan vakıflar, sosyal politikaların gerçekleştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Ayrıca belirli bir hizmetin yerine getirilmesi veya başkalarının yararlanması için bir mal veya para bağışlanarak oluşturulan bu kurumlar, toplumların gelişimi ve bunun sonucunda ortaya çıkan dayanışmanın bir gereği olarak hizmet sunmaktadır.

Yardımlaşma ve dayanışma olgusu Türk kültüründe ve Türk toplumlarının benimsediği İslam dininde de önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda Türkiye’de muhtaç durumda ki vatandaşlara yardım amaçlı sosyal adaleti sağlamaya yönelik olarak vakıflar kurulmuştur. Bu vakıflar arasında önemli bir yeri olan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, ihtiyaç sahibi vatandaşlara en hızlı ve pratik bir şekilde nakdi ve aynı yardım yapmak için her il ve ilçede kurulmuş olan tüzel kişiliğe sahip kurumlardır.

Kendi yapısına uygun olarak mal varlıkları ve gelir kaynakları bulunan SYDV’lerin bir merkezide Aksaray ilinde bulunmaktadır. İldeki bu merkez birey, aile ve toplum refahını

arttırmak amacıyla başta dezavantajlı kesimler olmak üzere tüm toplumu hedefleyen katılımcı anlayışıyla adil ve arz odaklı bütünsel sosyal politikalar üretmekte, uygulamakta ve izlemektedir. Bu bağlamda çalışmada sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesinde yerel düzeyde uygulayıcı bir kurumu olan Aksaray ilindeki SYDV'nin hukuki, idari ve finansal yapısının yanında sosyal yardım hizmetlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın ana materyalini ise literatür araştırması sonucu elde edilen çeşitli yerli ve yabancı makaleler ve kitaplar, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı yüksek lisans ve doktora tezleri, konu hakkında düzenlenen sempozyumların bildirileri oluşturmaktadır. Ayrıca verilerin oluşturulmasında uygulama birimlerinin mevzuatlarından, mesleki birikimlerden ve kurumda görev yapan diğer çalışan ve yetkililerin görüşlerinden faydalanılmıştır.

Aksaray ilinde iş alternatifleri çok fazla olmayan daha çok kırsal alanda yaşayan insanlar sosyal yardımlara ihtiyaç duymaktadırlar. İhtiyaçları gidermeye yönelik olarak yapılan ayni ve nakdi yardımlar belirli bir süre sonra insanları bağımlı hale getirmektedir. Sonuç olarak bu bağımlılığı ortadan kaldırmak için Aksaray ilinde SYDV'nin uygulayacağı sosyal politikaların yönü geçimlik yardımlar yerine daha çok gelir getirici projeler şeklinde olmalıdır. Ayrıca, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları sosyal refah artırıcı politikaların uygulanması için paydaş çalışmaları yürütmelidir.

Bilim Kodu:

Anahtar Kelimeler: Sosyal Politika, Vakıf, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Sayfa Adedi:88

Danışman: Doktor Öğretim Üyesi Bülent ESKİN

AKSARAY UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
SOCIAL ASİSTANCE AND SOLIDARITY FOUNDATIONS FOR
SOCIAL POLICY: AKSARAY CITY EXAMPLE

Postgraduate Thesis

Ali Rıza SÖZERİYİM
AKSARAY 2019

ABSTRACT

With the existence of societies in history, social life have began to take shape in time. In this process, differentiations have occurred in the status of people in society. With this differentiation, social policies that regulate the lives of the people in the society have been implemented by the relevant sectors.

Social policy is defined as the totality of the decisions and implementations of the state in order to reach the social aims and goals. Firstly, social policy has developed on the axis of family, religion and relative. With the changing social needs and developing global world view, the application areas of social policies have also developed. In this process, central administration, local governments and voluntary organizations took part as practitioners.

Waqfs which are under the responsibility of central administration in Turkey are important role in the realization of social policy. In addition, these institutions which were constituted by donating a good or money in order to a particular service to be performed or for others to benefit serve as a necessity for the development of societies and the resulting solidarity.

Phenomenon of helping and solidarity have an important position in Turkish culture and also in Islamic religion adopted Turkic societies. In this regard, in Turkey foundations are established for indigent citizens which can not be accessed, intended for secure the social justice in order for helping. The social helping and solidarity foundations which have an important role among these foundations are legal entity that are established in every province and district in order to help in kind and in cash aid to needy citizens in the quickest way and most practical manner.

One of the social helping and solidarity foundations which have asset and income recorces in accordance with its structure headquarter is located in Aksaray province. This center in the city produces, implements and follows up fair and supply-oriented holistic social policies, targeting the entire society, especially the disadvantaged persons, with a participatory understanding to increase the welfare of the individual, family and society. In this context, in thesis, it was aimed to investigate the social aid services in addition to the legal, administrative and financial structure of social helping and solidarity foundations which is a implementing institution at the local level in the implementation of the social state understanding in Aksaray province.

The main material of the study form various domestic and foreign articles and books obtained as a result of literature research, Master's and PhD theses registered to the National Thesis Center of Higher Education Council, presentations of symposiums on the subject. Moreover, In addition, legislations of the implementation units, professional experiences and the opinions of other employees and officials working in the institution were used in the constitution of the data.

People who live in rural areas, who do not have many business alternatives in Aksaray province, have need social help. In-kind and cash aid to meet the needs makes people dependent after a certain period of time. As a result, in order to eliminate this dependency, the social policies of the social helping and solidarity foundations in Aksaray should be directed towards income-generating projects rather than temporary helps. In addition, public institutions and non-governmental organizations should carry out stakeholder studies in order to implement social welfare enhancing policies.

Science Code:

Key Words: Social Policy, Foundation, Social Helping And Solidarity Foundations

Page Number: 88

Supervisor: Doctor Bülent ESKİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ	xv
GİRİŞ.....	1
MATERYAL-YÖNTEM	3
BİRİNCİ BÖLÜM.....	4
SOSYAL POLİTİKA KAVRAMININ TANIMI VE KAPSAMI	4
1.1 SOSYAL POLİTİKA KAVRAMININ TANIMI.....	4
1.2. SOSYAL POLİTİKANIN TEMELLERİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ	5
1.3. SOSYAL POLİTİKANIN ARAÇLARI.....	5
1.3.1. Ulusal Araçlar	6
1.3.1.1. Kamu Müdahalesi Araçları	6
1.3.1.1.1. Yasal Düzenlemeler	6
1.3.1.1.2. Kamusal Politikalar	6
1.3.1.1.3. Kamusal Kurumlar	7
1.3.1.2. Kollektif Kendi Kendine Yardım Araçları	7
1.3.2. Uluslararası Araçlar	7
1.3.2.1. Uluslararası Çalışma Örgütü	7
1.4. TÜRKİYE’DE SOSYAL POLİTİKA	8
1.5. DÜNYA’DA SOSYAL POLİTİKA	9
İKİNCİ BÖLÜM	11
VAKIFLAR.....	11

2.1. VAKIFLARIN TANIMI.....	11
2.2. VAKIFLARIN TEMEL UNSURLARI.....	12
2.3. VAKIFLARIN ÇEŞİTLERİ.....	12
2.3.1. Türk Medeni Kanunu Öncesi Kurulan Vakıf Çeşitleri.....	12
2.3.1.1. Mahiyetine Göre Vakıflar	12
2.3.1.2. Mülkiyetine Göre Vakıflar	13
2.3.1.3. İdarelerine Göre Vakıflar	13
2.3.2. Türk Medeni Kanununa Göre Kurulan Yeni Vakıflar.....	13
2.4. DOĞUŞUNDAN OSMANLI DÖNEMİNE KADAR VAKIF VE BENZERİ KURUMLAR.....	14
2.5. OSMANLI DÖNEMİ VAKIFLAR	15
2.6. TÜRKİYE CUMHURİYET DÖNEMİ VAKIFLAR	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	19
SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARI.....	19
3.1. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARIN KURULMASI VE AMACI	19
3.2. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARININ YÖNETİM YAPISI.....	19
3.2.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıf Müdürü	23
3.2.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıf Mütevelli Heyeti	23
3.2.2.1. Vakıf Mütevelli Heyet Üyeleri	24
3.2.2.2. Mütevelli Heyetinin Görevleri.....	24
3.2.2.3. Mütevelli Heyetinin Çalışma Usul ve Esasları	24
3.2.3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Personel Yapısı.....	24
3.3. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARININ EKONOMİK DURUMU.....	26
3.3.1.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Gelirleri	26
3.3.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Giderleri	27
3.4. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFI YARDIM ALMA SÜRECİ VE YARDIM PROGRAMLARI.....	27
3.4.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Başvurma Yeri ve Şekli.....	27
3.4.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Yararlanma Şartları.....	27
3.4.3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Sosyal Yardım Alma Süreci	

.....	28
3.4.3.1. Süreli Yardımlar	28
3.4.3.1.1. Gıda Yardımları.....	33
3.4.3.1.2. Barınma Yardımları.....	33
3.4.3.1.3. Yakacak Yardımları	34
3.4.3.1.4. Sağlık Yardımları.....	34
3.4.3.1.5. Eğitim Materyali Yardımları.....	34
3.4.3.1.6. Engelli İhtiyaç Yardımları	34
3.4.3.1.7. Aşevleri	34
3.4.3.1.8. Afet ve Acil Durum Yardımları.....	34
3.4.3.1.9. Şehit Yakını ve Gazilere Yardım	34
3.4.3.1.10. Gelir Getirici Projeler	34
3.4.3.1.11. Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi	34
3.4.3.1.12. İstihdam Eğitimi Projeleri.....	35
3.4.3.1.13. Sosyal Hizmet Projeleri	35
3.4.3.1.14. Kronik Hastalara Yönelik Elektrik Tüketim Desteği.....	35
3.4.3.2. Düzenli Yardımlar	35
3.4.3.2.1. Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım.....	36
3.4.3.2.2. Şartlı Eğitim Yardımı	36
3.4.3.2.3. Şartlı Sağlık Yardımı.....	36
3.4.3.2.4. Muhtaç Asker Ailelerine Yapılan Yardım	36
3.4.3.2.5. Öksüz – Yetim Aylığı	37
3.4.3.2.6. Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı	37
3.4.3.2.7. Kronik Hastalara Yönelik Yardım Programı	37
3.4.3.2.8. Genel Sağlık Sigortası Katılım Payı Ödemesi	37
3.4.3.2.9. Çoklu Doğum Yardımı.....	37
3.4.3.2.10. Yaşlılık Aylığı.....	37
3.4.3.2.11. Engelli Aylığı	37
3.4.3.2.12. Engelli Yakını Aylığı	38
3.4.3.2.13. Silikozis Yardımı ile Devreden Silikozis Yardımı.....	38
3.4.3.2.14. Yabancılarla Yönelik Sosyal Uyum Yardım Programı	38
3.4.3.2.15. Yabancılarla Yönelik Şartlı Eğitim Yardım Programı	38
3.4.3.2.16. Elektrik Tüketim Desteği	38
3.4.3.3. Kaynak Aktarımı	39

3.4.3.3.1. Sosyal Konut Projesi	39
3.4.3.3.2. Genel Sağlık Sigortası Gelir Tespiti ve Prim Desteği.....	39
3.4.3.3.3. Genel Sağlık Sigortası Katılım Payı Ödemeleri.....	39
3.5. BAŞVURU SÜRECİNDE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI TARAFINDAN SORGULAMA YAPILAN SİSTEMLER.....	40
3.6. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARININ HUKUKSAL AÇIDAN SONA ERMESİ	41
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	42
AKSARAY İLİ SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI ..	42
.....	42
4.1. VAKFIN KURULUŞU.....	42
4.2. VAKFIN GÖREVLERİ.....	42
4.3. VAKFIN TEŞKİLAT YAPISI	43
4.4. VAKFIN GELİR YAPISI.....	43
4.5. VAKFIN GİDER YAPISI	44
4.6. AKSARAY SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI FAALİYETLERİ.....	44
4.6.1. Süreli Yardımlar.....	44
4.6.2. Düzenli Yardımlar	47
4.6.3. Kaynak Aktarımı.....	48
4.7. AKSARAY SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI TARAFINDAN VERİLEN YARDIMLARIN SAYISAL VERİLERİ.....	48
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	56
ÖNERİLER.....	61
KAYNAKÇA	63
ÖZGEÇMİŞ	70

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü Sosyal Yardım Programları	29
Tablo 2. Aksaray İli SYDV'nin 2019 Yılı İlk 5 Ayı Yönetim Giderleri.....	44
Tablo 3. 2019 Yılı İlk 5 Ayı Aksaray İli SYDV Tarafından Verilen Yardımların Sayısal Verileri.....	53



ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Yeni Vakıfların Yıllara Göre Dağılımı.....	17
Şekil 2. Vakıflar Genel Müdürlüğü Teşkilat Yapısı.....	18
Şekil 3. SYDV'lerin Denetim Mekanizması.....	21
Şekil 4. SYDV'lerin İl Teşkilat Yapısı.....	22
Şekil 5. SYDV'lerin İlçe Teşkilat Yapısı.....	23
Şekil 6. SYDV'lerdeki Sosyal Yardımlar İçin Oluşturulan Genel Başvuru Formunun İlk Sayfası.....	30
Şekil 7. SYDV'lerde Başvuru Sırasında Kullanılan Sorgu İzin Dilekçesi.....	31
Şekil 8. SYDV'lerde Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlileri Tarafından Kullanılan Sosyal İnceleme Raporu.....	32
Şekil 9. Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Hizmet Binası.....	42
Şekil 10. Aksaray İli SYDV Aşevi Hizmet Binası.....	45
Şekil 11. Aksaray İli SYDV Aşevi Yemek Dağıtım Aracı.....	45
Şekil 12. Aksaray İli SYDV Aşevinde Yemeklerin Hazırlanışı.....	46
Şekil 13. Aksaray İli SYDV Yakacak Yardım Deposu.....	46
Şekil 14. Yakacak Yardımı İçin Dağıtılan Kömür Torbaları.....	47
Şekil 15. 2012 Yılı İçerisinde Yapılan Yardımların Miktarları.....	49
Şekil 16. 2013 Yılı İçerisinde Yapılan Yardımların Miktarları.....	49
Şekil 17. 2014 Yılı İçerisinde Yapılan Yardımların Miktarları.....	50
Şekil 18. 2015 Yılı İçerisinde Yapılan Yardımların Miktarları.....	50
Şekil 19. 2016 Yılı İçerisinde Yapılan Yardımların Miktarları.....	51
Şekil 20. 2017 Yılı İçerisinde Yapılan Yardımların Miktarları.....	52
Şekil 21. 2018 Yılı İçerisinde Yapılan Yardımların Miktarları.....	52
Şekil 22. 2012-2018 Yılları Arasında Yapılan Engelli Aylığı Yardımı.....	54
Şekil 23. 2012-2018 Yılları Arasında Yapılan Yaşlı Aylığı Yardımı.....	55
Şekil 24. Aksaray İli SYDV'lerde Yardım Başvuruların Alındığı Oda.....	57
Şekil 25. Aksaray İli SYDV'de Vatandaşların Kullandığı Sıramatik.....	57
Şekil 26. Aksaray İli SYDV'de Odalara Bağlı Bulunan Sıramatik Sistemi.....	58

KISALTMALAR LİSTESİ

No	Numara
SYDV	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
SYGM	Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
AB	Avrupa Birliği
BM	Birleşmiş Milletler
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
VGM	Vakıflar Genel Müdürlüğü
KPSS	Kamu Personel Seçme Sınavı
ÖSYM	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
GSS	Genel Sağlık Sigortası
PTT	Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü

GİRİŞ

Günümüzde birçok ülkede nüfus artışıyla birlikte birikimler başka bir deyişle tasarruflar ile geleneksel dayanışma ve yardımlar yetersiz kalmaktadır. Bu durumun neticesi olarak yaşayan toplumlarda korunma gereksinimi giderek artmaktadır. Toplumda korunma ihtiyacı duyan dezavantajlı kesimlere yönelik olarak devletler sosyal politikalar yürütmektedir. Bu kapsamda da teknolojik, demografik, hukuki, toplumsal ve siyasal alanlarda yaşanan pek çok olayla sosyal politikaların içeriği nicelik yönünden sürekli genişlemektedir. Bu başlığı içine alan sosyal politika bilim dalı da konu aldığı kesimlerin sayısal çokluğu nedeniyle giderek daha çok önem kazanmaktadır(Altan, 2007, s. 11-12).

Sosyal politika, devletin herkes için asgari düzeyde yaşam hakkını ve toplumsal barışı sağlamak için sosyo-ekonomik hak ve özgürlüklere dayalı sağlık, eğitim, sosyal koruma ve istihdam gibi alanlarda uyguladığı politikalarlardır. Toplumların varlığının sürdürebilmesinde, toplumsal düzenin korunmasında önem arz eden sosyal politikalar tarihsel süreç içerisinde yaşanan toplumsal olaylar sonucu uygulayıcıları tarafından zamanla geliştirilmiştir(Tozanlı, 2016, s. vii).

Geçmişten günümüze dünyada ve Türkiye’de sosyal hayatın gelişmesi ile birlikte sosyal ilişkiler değişmiş ve bu yöndeki ihtiyaçlar artmıştır. Bu amaçla sosyal koşulların iyileştirilmesi ve bireylerin temel gereksinimlerinin karşılanabilmesi için devletin merkezi ve yerel yönetimlerince sosyal politikalar oluşturulmuştur. Özellikle savaş, kıtlık, doğal afetler gibi büyük toplumsal olaylarda uygulanan sosyal politikalar modern ve gelişmiş devletler için zorunluluk haline gelmiştir. Sosyal refahı artırmaya yönelik oluşturulan bu politikalar bir taraftan bireylerin maddi koşullarını iyileştirmekte diğer taraftan da vatandaşlık kurumunun sosyal saygınlığını, toplumdaki rolünü ve işlevini arttırmaktadır. Ülke bütçelerinde büyük açıklıklar meydana gelmemesi için uygulanan sosyal politikalarda devletin kurumlarıyla yerinde müdahalesi gerekmektedir(Yolcuoğlu, 2012, s. 147).

Günümüzde sosyal politika kavramının türleri olan sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler merkezi idare, yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Sosyal yardımların ve sosyal hizmetlerin sunulmasında uygulayıcı kurumlardan bir tanesi de vakıflardır. Bu kurumların amacı başta fedakârlık olmak üzere, yardımlaşma, dayanışma, kaynaşma, üretme ve kalkındırma gibi ilkelere dayanmaktadır. Ayrıca insana ve topluma faydalı olmak, sosyal refah ve toplumsal mutluluğa katkı sağlamak vakıf kurumunun diğer amaçlarıdır. Bu amaçlar doğrultusunda günümüz sosyal devlet görevleri arasında bulunan eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve istihdam arttırıcı politikalar vakıfların tarihsel süreci içerisindeki gerçekleştirmiş olduğu görevlerdir(Duman, 2014, s. 78).

Türkiye’de sosyal devletin görevlerinden olan sosyal yardım fonksiyonunu gerçekleştiren önemli kurumların başında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları(SYDV) gelmektedir. Merkezi otoritenin vatandaşlara en yakın birimi olan bu vakıflar tüm il merkezi ve ilçelerde sosyal devlet anlayışını hassasiyet ile yerine getirmektedir.

Türkiye’de sayıları 1002’i bulan SYDV’ler, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu’na(1986) tabidir. Bu duruma göre ihtiyaç sahibi vatandaşlar belirlenmekte, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü(SYGM) tarafından oluşturulan standart yapılanmayla birbirine çok yakın usul ve esaslarla vatandaşlara ayni ve nakdi yardımlarda bulunmaktadır(e-mevzuat, 1986).

Sosyal devletin uygulama alanları şehirlerin coğrafi, kültürel, ekonomik ve benzeri değişkenlerine göre farklılık göstermektedir. Bu kapsamda Aksaray iline özgü olarak il merkezinde bulunan SYDV yerel halk için bütünsel sosyal politikaları üretmekte, uygulamakta ve izlemektedir. Bu bağlamda çalışmada sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesinde yerel düzeyde uygulayıcı bir kurumu olan Aksaray ilindeki SYDV’nin hukuki, idari ve finansal yapısının yanında sosyal yardım hizmetlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL - YÖNTEM

Sosyal Politika Açısından Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları: Aksaray İli Örneği isimli çalışmada; makaleler ve kitaplar, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı yüksek lisans ve doktora tezleri, konu hakkında düzenlenen sempozyumların bildirileri kullanılmıştır. Ayrıca verilerin oluşturulmasında uygulama birimlerinin mevzuatlarından, mesleki birikimlerden ve birincil kaynaklardan faydalanılmıştır.

Bu çalışmada ilk olarak, sosyal politika terimi tanımlanacak ve sosyal politikanın temelleri ve tarihsel gelişiminden bahsedilecektir. Bunun yanında uygulamada önemli bir niteliğe sahip olan sosyal politika araçları üzerinde durulacaktır.

Bu çalışmanın ikinci kısmında ise sosyal politika sistemlerinin uygulandığı bir kurum olan vakıfların tanımı, temel unsurları ve çeşitleri hakkında bilgi verilecektir. Ayrıca tarihsel süreç içerisindeki değişimleri incelenecektir.

Çalışmanın üçüncü kısmında da, kuruluş ilkesi, dezavantajlı gruplara sosyal yardımları hızlı bir şekilde ulaştırabilmek olan SYDV'lerin yapısı, görevleri ve yardım çeşitleri hakkında bilgi verilecektir.

Çalışmanın dördüncü kısmında, ülke genelinde faaliyet gösteren SYDV'ler Aksaray ili özelinde detaylı olarak incelenecektir.

Çalışmanın sonuç kısmında ise Aksaray ilinde SYDV tarafından uygulanan sosyal politikalar değerlendirilecek ve ilde yerel kalkınmayla insanların üretime dahil olması, istihdam alanlarının geliştirilmesi ve sosyal refahın artırılması için SYDV'nin ve paydaş kurumlarının üzerlerine düşen görevlere yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Çalışmada bu bölümler yazılırken literatür taraması ve mevzuat incelemesine dayalı olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYAL POLİTİKA KAVRAMININ TANIMI VE KAPSAMI

1.1 SOSYAL POLİTİKA KAVRAMININ TANIMI

Sosyal politika kavramsal olarak ilk defa, 19. yüzyılda Riehl tarafından Latince socius ve politeia kelimelerinin birleştirilmesinden meydana gelerek oluşturulmuştur. Ayrıca 1811 yılında Alman bilim adamı Ottovon Zwideneck Südenhorst tarafından yazılan Sozial Politik adlı eser ile bir bilim dalının teorisi olarak ortaya atılmıştır. Tarihsel süreç içerisinde ise sosyal politika kavramı üzerine birçok tanım yapılmıştır(Güngör, 2014, s. 3).

Sözlükte bulunan anlamında sosyal politika, iki farklı kelimedenden oluşmaktadır. İlk kelime olan sosyal kelimesi Latince’de socius kelimesi kökenli olup, ortak, arkadaş, yoldaş anlamlarını taşımaktadır. İkinci kelime olan politikanın kökenindeki politik kelimesi Yunanca polis kelimesinden gelmektedir. Polis kelimesi ise devlet ve şehir anlamlarını içermektedir(Tuna ve Yalçıntaş, 2011, s. 24)

Türkiye’de sosyal politikaların bilimsel öncülerinden olan Gerhard Kessler ise, bu kavramı toplumsal sınıfların zıtlıkları, tezatları ve çatışmaları karşısında devleti ve hukuk sistemini yaşatmaya ve devam ettirmeye yönelik bir siyaset olarak tanımlamıştır(Özaydın, 2008, s.165).

Tüm bu tanımlardan hareketle geniş anlamda sosyal politika;

- Sosyal adalet ve sosyal eşitlik ile birlikte sosyal refahı sağlayan,
- Kapsamı sosyal sorunların kapsamı ile paralellik gösteren,
- Ekonomi politikalarına sosyal boyut katma amacında olan,
- Ekonominin işleyişindeki aksaklıkları düzeltici politikaların oluşmasını sağlayan,
- Sosyal dengeyi arzulayan,
- Merkezinde insan olan

bir bilim dalı olarak ifade edilir(Bedir, 2014, s.5).

1.2. SOSYAL POLİTİKANIN TEMELLERİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Sosyal politika ve daha özelde sosyal refah hizmetleri, dinler ve hümanizmde derin köklere sahiptir. Bireyler sosyal hizmetlere dini emir ve duygularının yanında insan sevgileri nedeniyle yönelmektedir. Toplumun hayırseverlik duygusu ve insan sevgisinin kurumsallaşmasının bir sonucu olarak bugün dünyada ve Türkiye’de sosyal politika kurumları ve hizmetleri yaygınlaşmıştır(Ersöz, 2003, s. 121).

Sosyal politikaların temel uygulamaları Orta Çağ döneminde Avrupa’daki feodal yapı içerisinde görülmektedir. Bu dönemde toprakların esas sahibi olmayan aileler kendi ihtiyaçlarını sağlayamayacak duruma gelmişlerdir. Bu durumu engellemek için feodal lordlar düşkün durumda bulunan insanların bakımını üstlenmişlerdir. Yine bu dönemde kasabalarda küçük esnaf grubu lonca adı altında birlikler kurarak örgütlenmişlerdir. Bu birliklerde, üyeler kendi aralarındaki ihtiyaç sahiplerine yardımda bulunmuşlardır(Ersöz, 2001, s. 29).

Yine Orta Çağ’da Avrupa da çıkan savaşlar, salgın hastalıklar ve kıtlık nedeniyle feodal yapı giderek bozulmuş korunmaya muhtaç insan sayısı artmıştır. Bu yardıma muhtaç kişilere yönelik İngiltere’de ortaçağın sonu ve yeniçağ boyunca birtakım yoksulluk yasası uygulamaları yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi Kraliçe I. Elisabeth döneminde uygulanan Elisabeth Yoksullar Yasası’dır(Zastrow, 2017, s. 50).

Sosyal politika sistemi Sanayi Devrimi’nden itibaren insani bir nitelik kazanmış ve süreç içerisinde bir denge anlayışı bu konuda hâkim olmuştur. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa’da ekonomik iyileşmeler gerçekleşmiş insan ve toplum temelli sosyal politikalar oluşturulmuştur(Özaydın, 2008, s. 164).

Dünyadaki ekonomik, siyasi ve toplumsal gelişmelerden dolayı 1990’lı yıllar sonrası, uluslararası sosyal politika açısından yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur. Ayrıca küreselleşmenin getirdiği rekabet ile ulus devletlerin ulusal düzeyde oluşturduğu sosyal politikalar yetersiz kalmıştır. Dolayısıyla bu dönemde sosyal politikaların uygulanmasında uluslararası sendikalar, Birleşmiş Milletler(BM) ve Uluslararası Çalışma Örgütü gibi kuruluşların yanında uluslararası düzeyde faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin de önemi ortaya çıkmıştır(Tokol, 2017, s. 13).

1.3. SOSYAL POLİTİKANIN ARAÇLARI

Ulusal ve uluslararası sosyal politika araçları özellikle 20. yüzyılda yaşanan değişime bağlı

olarak toplum hayatında giderek önem kazanmıştır. Bu araçlar barışın ve adaletin toplum hayatına uygulanabilmesi için vazgeçilmez olmuşlardır. Bu kapsamda çalışmada sosyal politikanın araçları arasında ulusal sosyal politika araçları ve uluslararası sosyal politika araçları incelenecektir(Bedir, 2014, s. 17).

1.3.1. Ulusal Araçlar

Devletler halkının istihdamı, barınması, beslenmesi, güvenliği, sağlığı ve eğitimi için sosyal politikalar gerçekleştirmektedir. Bu politikaların oluşturulmasında kamunun aldığı tedbirleri içine alan kamu müdahalesi araçları ve sivil toplum kurumlarını ön plana çıkaran kollektif kendi kendine yardım araçları sosyal politikanın ulusal araçlarını oluşturmaktadır(Tuna ve Yalçıntaş, 2011, s. 221).

1.3.1.1. Kamu Müdahalesi Araçları

Sosyal devletin görevleri arasında yer alan kamusal müdahaleler ile ekonomik ve sosyal hayata etki edecek düzenlemeler gerçekleştirilir. Bu düzenlemeler arasında; yoksullukla mücadele, toplumdaki gelir düzeyindeki eşitsizlikleri kaldırma, bozulan işçi ve işveren ilişkilerini devlet eliyle düzenleme ve dezavantajlı bireyleri koruma yer alır(Akman, 2017). Toplumun bazı sosyal risklere karşı güvence altına alan bu kamusal müdahale araçları yasal düzenlemeler, kamusal politikalar ve kamu kurumları başlıkları altında toplanır(Bedir, 2014, s. 17).

1.3.1.1.1. Yasal Düzenlemeler

Yasal düzenlemeler, kamu otoritesinin sosyal sorunları çözme noktasında kapsayıcı ve işlevsel olarak kullanabileceği önemli bir sosyal politika aracıdır. Bu düzenlemeler başta işçi ve işverenlere yönelik uygulanmaktayken günümüzde yoksulluk, sosyal eşitsizlik ve çevre gibi konuları da içine alarak bütün toplumu kapsayıcı hale gelmiştir. Normlar hiyerarşisine uygun olarak sıralanan anayasa, kanun, milletlerarası antlaşmalar, kanun hükmünde kararname, kararname, tüzük, yönetmelik ve genelge gibi yasal düzenlemeler ile sosyal hayat düzenlenmektedir(Bedir, 2014, s. 17).

1.3.1.1.2. Kamusal Politikalar

Vatandaşların taleplerini karşılamak, toplumsal birliği sağlamak ve çatışmaları önlemek kamu otoritesinin asıl görevleri arasında yer almaktadır. Kamu politikaları, kamu otoritesinin bu görevleri yerine getirirken kullandığı en temel çıktılardır. Kamu politikaları üretilirken otoritenin yaşanacak sorunlara ve halkın isteklerine yönelik farkındalığa sahip olması gerekmektedir. Ayrıca, kamu politikalarının belirlenmesi ve uygulanma

süreçlerinde belirli bir toplumsal soruna ilişkin farklı bakış açılarına sahip kurumlar arasında bir iş birliği gereklidir(Sobacı ve Yıldız, 2013, s. 17).

1.3.1.1.3. Kamusal Kurumlar

Yasal düzenlemeleri ve kamusal politikaları uygulayacak ve denetleyecek kamu müdahalesinin en önemli araçlarından biri kamusal kurumlardır. Bu kurumlar ile eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, ücret, istihdam, kalkınma planları ve ilgili alanlardaki kamusal politikalar uygulanır(Bedir, 2014, s. 18). Ayrıca bu kurumlarda sosyal politika uygulamaları da gerçekleştirilmektedir. Türkiye’de merkezde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı(MEB) ve Sağlık Bakanlığı yerelde ise SYGM, Vakıflar Genel Müdürlüğü(VGM), il özel idareleri, belediyeler sosyal politika uygulayıcı kurumları olarak görev almaktadırlar(Kesgin, 2016, s. 123-124).

1.3.1.2. Kollektif Kendi Kendine Yardım Araçları

Günümüzde toplumsal nitelikte gelişmeler olması nedeniyle kamu hizmetleri anlayışında da değişimler gerçekleşmektedir. Kamu hizmetlerinin yürütülmesinin ve sosyal politikaların uygulanmasının kamu görevlileri tarafından gerçekleşmesi, ilke olarak kabul edilse de iş yükünün fazlalığı ve kaliteli hizmetin yerine getirilememesi nedeniyle hizmeti uygulamada ilgilileri alternatifler aramaya sevk etmektedir. Kamuya bu konuda destek olacak kurumlar arasında gönüllü kuruluşlar öne çıkmaktadır. Bu kuruluşlar, sivil veya toplumsal bir amaç etrafında gönüllülük esasına göre oluşturulur. Konu kapsamında kollektif kendi kendine yardım araçları arasında sendikalar, kooperatifler, dernekler ve vakıflar yer alır(Ateş ve Nohutçu, 2006, s. 271).

1.3.2. Uluslararası Araçlar

Uluslararası Çalışma Örgütü uluslararası sosyal politika aracı olarak ilk akla gelen kurumdur. Bu alanda ulus devletlerin oluşturduğu diğer kurumlar arasında ise BM, Avrupa Birliği(AB), İktisadi İş Birliği ve Geliştirme Teşkilatı, Dünya Sağlık Örgütü, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü yer alır. Ayrıca bölgesel ve uluslararası alanda çok sayıda sendikalar, konfederasyonlar ve sivil toplum kuruluşları(STK) bu alanda faaliyet göstermektedir. Diğer uluslararası sosyal politika araçları kadar ülkeler arasında imzalanan ikili ve çok taraflı anlaşmalarında önemi büyüktür(Bedir, 2014, s. 21).

1.3.2.1. Uluslararası Çalışma Örgütü

Dünyada sosyal adaleti ve uluslararası planda tanınan insan ve emek haklarını gerçekleştirmek için faaliyet gösteren Uluslararası Çalışma Örgütü, çalışma yaşamında

barışın refah açısından vazgeçilmez olduğu şeklindeki kurucu misyonu doğrultusunda hareket etmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün başlıca hedefleri arasında;

- Çalışma yaşamında hakların yaşama geçirilmesi,
- İnsana yakışır istihdam fırsatlarının teşvik edilmesi,
- Sosyal korumanın güçlendirilmesi,
- Çalışma yaşamıyla ilgili konularda diyalogun güçlendirilmesi

yer almaktadır.

Stratejik hedefleri arasında ise;

- Çalışma hayatında, standartların, temel ilkelerin ve hakların getirilmesi,
- Kadınların ve erkeklerin insan onuruna yakışır işlerde çalışması,
- Toplumda herkese yönelik sosyal koruma kapsamının genişletilmesi ve etkililiğinin artırılması,
- Sosyal diyalogun güçlendirilmesi

yer almaktadır(Uluslararası Çalışma Örgütü, 2019).

1.4. TÜRKİYE'DE SOSYAL POLİTİKA

Türkiye'de sosyal politikanın ilk örnekleri Osmanlı Devleti ile başlamıştır. Osmanlı Devleti'nin ilk döneminden Tanzimat Dönemi'ne kadar sosyal korunma ihtiyacı büyük ölçüde aile üyeleri, akrabalar ve komşular arasında karşılanmıştır. Özellikle bu dönemde İslam dininden kaynaklanan zekat, fitre, adak, kurban, kefare, sadaka ve bağış gibi yardımlar ihtiyaç sahiplerinin gereksinimlerini karşılanmaktaydı. Ayrıca hükümdarların, hanedan üyelerinin, yöneticilerin ve varlıklı ailelerin girişimi ve bağışlarıyla kurulan vakıflar bu alandaki önemli bir boşluğu doldurmaktaydı. Yine bu dönemde sosyal sigortaların kökleri esnaf ve sanatkarları bir çatı altında toplayan loncalar ile atılmaktaydı. Tanzimattan sonraki dönemde ise Osmanlı Devleti'nde loncalar zamanla güçlerini kaybetmişlerdir. Ayrıca yıllarca yeterli düzeyde gerçekleşen yardımlaşma ve dayanışma durumu İmparatorluğun 19. yüzyıl sonlarına doğru zayıflamaya ve çözülmeye başlayan ekonomik ve toplumsal yapısı içinde azalmıştır. Aynı dönemde sosyal politikaya yön veren vakıfların etkinliğide zayıflamıştır(Altan, 2007, s. 65).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllarda sosyal politika anlamında işçi sorunlarına üzerine ilk adımlar atılmış ve çok kötü koşullar altında yoğun mesai geçiren Ereğli kömür bölgesi işçileri için sosyal politikaya yönelik olarak resmi çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Ereğli kömür bölgesi maden işçilerine yönelik 10.9.1921 tarihli 151 sayılı

kanun çıkarılmıştır. Bu kanunla Ereğli kömür bölgesinde işveren ve işçi ilişkileri düzenlenmiş ve emek sermayeye karşı korunmuştur. Ayrıca kanun zorla çalıştırmayı yasaklamış, çalışma süresi, asgari ücretler, işe alınma yaşı ve işçi eğitimi konularında düzenlemeler getirmiştir(Dilik, 1985, s. 94).

1930'lu yıllarda Türkiye Devleti ekonomik ve sosyal hayata daha etkin müdahale etmeye başlamıştır. Bu durumun nedeni dünyanın büyük bir çoğunluğunu etkileyen 1929 Ekonomik Bunalımı'dır. Ayrıca bu dönemde dünyada sosyal devlete doğru evrilen bir düşünce yapısının payı bulunmaktadır. Devletçi sanayileşmenin gerçekleştiği aynı dönemde Türkiye'de 1936 tarihli 3008 sayılı İş Kanunu yapılmıştır. Uluslararası normlara yaklaşmak amacıyla oluşturulan bu kanunla çalışma açısından önemli bir aşama geçilmiştir(Şişman, 2017, s. 20).

1960 Anayasası ise sosyal politika açısından bir dönüm noktası olarak kabul edilebilir. Bu anayasada sosyal devletin tanımı yapılmış olup, sendikalaşma, toplu pazarlık, sosyal güvenlik, eğitim gibi alanlarda geniş sosyal haklar sağlanmıştır(Şişman, 2017, s. 20).

Türkiye'de merkezi ve kamu kaynaklı sosyal yardımlar düşünüldüğünde ilk ciddi gelişme 1976 yılında 2022 sayılı yasa ile gerçekleşmiştir. Bu yasa engellilere ve 65 yaş üstündeki vatandaşlara aylık nakit transferini öngörmüştür. Böylece toplumdaki dezavantajlı kesimler düzenli bir gelire sahip olmuşlardır(Dodurka, 2014, s. 2).

1982 Anayasası 1961 Anayasası'na göre sosyal politika açısından daha az korumacı bir devlet modeli anlayışına sahiptir. Bu anlayış serbest piyasayı desteklerken devlet müdahalesinin azaltılmasını amaçlamaktadır. Daha sonraki süreçte sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması hızlandırılırken, devletin bütçesinden eğitim ve sağlık gibi sosyal hizmetlere ayrılan paylarda kesintiler oluşmuş ve çiftçiye verilen destekler azaltılmıştır. Yapılan bu müdahalelerle sosyal devletin daralması amaçlanmıştır. Fakat sosyal yardımlarda gerçekleşen artış bu durumun başarılı olmadığını kanıtlamaktadır. Özellikle 1986 yılında çıkarılan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ile sosyal yardım alanında önemli bir adım atılmıştır. Bu fon aslında günümüzdeki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın kurulması adına önemli bir basamak olmuştur(Bitmez, 2018, s. 82).

1.5. DÜNYADA SOSYAL POLİTİKA

Sanayi Devrimi ile birlikte sosyal politika açısından yeni bir dönem başlamıştır. Bu

dönemde sistem daha insani bir nitelik kazanmaya başlamış ve bir denge anlayışı ortaya çıkmıştır. En ileri ve modern sosyal politika uygulamaları ise İkinci Dünya Savaşından sonra Batı toplumlarında görülmüştür. Bu dönemde sosyal politika insan ve toplum temelli olarak ele alınmıştır(Özaydın, 2008, s.164).

19. yüzyılın ikinci yarısına kadar devlet sosyal hayatı düzenleyen tek otorite olarak biliniyordu. Ancak sosyal hayatın gittikçe karmaşıklaşması ve devletin birçok alanda başarısızlığa uğraması sosyal politika açısından yeni arayışları gündeme getirmiştir. Bu dönemde sorunların çözülmesine yardımcı olma bakımından sivil toplum örgütleri ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda yoksulluk, gelir dağılımı ve iç savaşlar sivil toplum örgütlerinin uluslararası alanda çözüme ulaştırdığı önemli sorunlar arasındadır(Şenkal, 2003, s. 98).

20. yüzyıla gelindiğinde Amerika Birleşik Devletleri ve dünyadaki politik değişimlerden dolayı, gelişmiş ve az gelişmiş toplum halklarının sosyal ihtiyaçları karşılanamamıştır. Hatta o dönemde ihtiyacı olmayan kişilere gayrı-resmi olarak hizmet sağlama konusunda uzun geçmişi olan kiliseler, yoksul kesimlere yardım etme sorumluluğunu bırakmış bir kurum olarak ortaya çıkmıştır(Tirrito ve Cascio, 2003, s. xi).

Dünya üzerinde İkinci Dünya Savaşı sonrasında olumsuz ekonomik etkilerin görülmeye başlaması ile birlikte ortak eksen etrafında toplanan Avrupa ülkeleri AB sistemini kurarak ekonomik bunalımdan kurtulmayı amaçlamışlardır. Çok uluslu bir yapıya sahip olan AB yaşanan yapısal sorunlara yönelik çeşitli sosyal politikalar oluşturmuştur. Bu politikalar iş hayatının yanı sıra yoksul ve dezavantajlı kesimlere yöneliktir(Turan, Aydılek ve Şen, 2016, s. 2).

Günümüzde ise Uluslararası Çalışma Örgütü, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü, BM ve onun uzmanlık kuruluşları, AB, Avrupa Konseyi ve Avrupa Kalkınma ve İş Birliği Örgütü gibi uluslararası örgütler dünya üzerinde bölgesel ve küresel olarak geliştirdikleri politikalar ile sosyal sorunların çözülmesini sağlamaktadırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

VAKIFLAR

2.1. VAKIFLARIN TANIMI

İnsanoğlunun varoluşundan itibaren her zaman varlığını hissettiren vakıf ve benzeri kuruluşlar, toplumların gelişimi ve doğan yardımlaşma ve dayanışmanın gereği olarak çok uzun yıllar, çok farklı nesillere hizmet etmiştir. Bu süreç içerisinde vakıflara değişik anlamlar yüklenmiştir.

Kökeni Arapça olan vakıf kelimesinin sözlük anlamı, “Bir hizmetin gelecekte yapılması için belli şartlarla ve resmi bir yolla ayrılarak bir topluluk veya bir kimse tarafından bırakılan mülk, para.” veya “Birçok kişi tarafından kurulan ve toplum yararına çalışmayı ilke edinen kuruluş.” olarak tanımlanmaktadır(Türk Dil Kurumu, 2006).

Kur’ân-ı Kerîm’de vakıf kavramını ve kurumunu doğrudan çağrıştıracak bir ifade yer almamaktadır. Bunun yerine vakıf anlayış ve uygulamasının temelini oluşturacak ifadeler yer almaktadır. Allah yolunda harcama yapma, fakir, muhtaç ve kimsesizlere yardımda bulunma, iyilik yapmada ve takvâda yardımlaşma, hayır ve yararlı işlere yönelme ifadeleri bunlara örnektir. Ayrıca Kur’ân-ı Kerîm’de yer alan “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça gerçek iyiliğe ulaşamazsınız” ayeti (Âl-i İmrân 3/92) ve mescidlerin Allah’a ait olduğunun, Allah’ın mescidlerini ancak birtakım niteliklere sahip kimselerin imar edebileceğinin bildirilmesi (et-Tevbe 9/18-19; el-Cin 72/18) ifadesi İslam bilginlerince vakıfla daha sıkı bir şekilde ilişkilendirilmektedir(Günay, 2012).

4721 sayılı 2001 tarihli Türk Medeni Kanunu ise vakıfları, “gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır.” diye tanımlamaktadır. Ayrıca, kanunda vakıflarla ilgili “Bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.” ifadesine de yer verilmektedir. Ek olarak kanunda yer alan vakıflara üye kaydı yapılamaz ve belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz ifadeleriyle vakıfların kuruluş sınırları belirtilmektedir(Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2001).

Mal topluluğu olan vakıflar, gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulabilirler. Bir vakfın kurulabilmesi belirli bir mal varlığının ve bir amacının olmasına bağlıdır. Vakıfların yaptığı hizmet sunumlarında gönüllülük esas olmalı ve belirli bir süre sınırlaması bulunmamalıdır.

2.2. VAKIFLARIN TEMEL UNSURLARI

Vakıf müessesini oluşturan üç temel unsur arasında;

-Vakıf: Vakfeden,

-Mevkuf: Vakfedilen şey

-Mevkufunaleyh veya meşrutun leh: Vakfın menfaatleri kendilerine tahsis olunanlar bulunur.

Belirlenen bu üç unsurun ikisini insanlar oluşturmaktadır. Hem vakfeden hem de vakfın menfaati kendilerine verilenler birey veya toplum tarafından oluşmaktadır. Her iki kesim arasında oluşturulan ilişki vakfedilen ile sağlanmaktadır. Vakfedilenin sosyal nitelik düzeyinin artması için, daha çok kamu hizmetine ve toplumsal ihtiyaçlara hizmet etmesi gerekmektedir. Bu amacından uzaklaştıkça vakfedilen sosyal niteliğini kaybetmektedir(Ertem, 2011, s. 27).

2.3. VAKIFLARIN ÇEŞİTLERİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı VGM, kuruluş amaçlarına ve yönetim şekillerine göre çeşitli nitelikleri bulunan vakıfları, Türk Medeni Kanunu'ndan önce ve sonra olarak çeşitlendirmektedir.

2.3.1. Türk Medeni Kanunu Öncesi Kurulan Vakıf Çeşitleri

1926 tarihli 743 sayılı Türk Medeni Kanunu öncesinde kurulan vakıflar, mahiyeti, mülkiyetleri ve idareleri bakımından üç gruba ayrılmaktadır(Öztürk, 2003, s. 45).

2.3.1.1. Mahiyetine Göre Vakıflar

Mahiyetine göre vakıflar hayri ve zürri vakıflar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

- **Hayri Vakıf:** Doğrudan doğruya toplumun yararlandığı, gelirinin tamamının veya bir kısmının genel şart ve hizmetlere dayanarak hayır işlerine tahsis edilen vakıflardır. Başlıca örnekleri arasındna cami, yol, köprü, çeşme ve kabristan yer alır(Yadiğar, 2010, s. 40).

- **Zürri Vakıf:** Bu vakıf türünde herhangi bir hayır şartı bulunmamaktadır. Kurulacak olan vakfın gelirinin tamamı vakıf edenin soyundan gelenlere tahsis edilmektedir. Vakıftan

istifade eden soyun yok olması sonucunda vakıf hayri hizmete tahsis edilebilmektedir(Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2017).

2.3.1.2. Mülkiyetine Göre Vakıflar

Mülkiyetine göre vakıflar sahih ve sahih olmayan vakıflar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

- **Sahih Vakıflar:** Bu tür vakıflarda vakfedilen taşınır ve taşınmazlar vakfın malvarlığını oluşturur. Eğer arazi vakfedilmişse buna sahih vakıf denir. Bu vakıflar vakfiyede belirtilen şekilde mütevelliler tarafından idare edilir. Ancak, bu arazilerin mülkiyeti ve bütün tasarruf hakkı vakfın tüzel kişiliğine aittir(Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2017).

- **Sahih Olmayan Vakıf:** Devlet başındaki kişi veya onun izniyle, devlet arazisinde kurulan vakıflardır. Bu arazilerin mülkiyeti yerine sadece yararlanma veya kullanma hakkı vakfedilirse, bu vakıflar sahih olmayan yani gayri sahih vakıf olarak adlandırılmaktadır. Sahih olmayan vakıflarda arazinin mülkiyeti tamamen devlete aittir(Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2017).

2.3.1.3. İdarelerine Göre Vakıflar

İdarelerine göre vakıflar mazbut vakıf, mülhak vakıf ve cemaat ve esnafa mahsus vakıflar olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

- **Mazbut Vakıf:** Vakfın devamlılığını sağlamak amacıyla, idaresini devlet adına VGM'nin yürüttüğü müteveli heyetleri kalmamış vakıflardır(Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2017).

- **Mülhak Vakıf:** Yönetimi müteveli heyetleri tarafından gerçekleştirilen ayrıca denetimi VGM tarafından yapılan vakıflardır. Mülhak vakıfların yönetimi vakfedenlerin soyundan gelenler tarafından gerçekleştirilmektedir(Resmi Gazete, 2008).

- **Cemaat ve Esnafa Mahsus Vakıflar:** Vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın 1935 tarihli 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince tüzel kişilik kazanmış, üyeleri Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gayrimüslimlere ait vakıflar cemaat vakıflarıdır. Esnaf vakıfları ise 1935 tarihli 2762 sayılı Vakıflar Kanunu'nun yürürlüğünden önce kurulmuş ve esnafın seçtiği yönetim kurulu tarafından yönetilen vakıflar olarak tanımlanmaktadır(Resmi Gazete, 2008).

2.3.2 Türk Medeni Kanununa Göre Kurulan Yeni Vakıflar

2008 tarihli 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 3. maddesine göre yeni vakıflar; Mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi ile 2001 tarihli 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre kurulan vakıflardır(Resmi Gazete, 2008). Bu kanuna göre sahip olunan şeylerin bütünü, gerçekleşmemiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü gelir ve ekonomik

değeri olan haklar vakfedilebilmektedir. Vakfedilme sürecinde Türk Medeni Kanunu'na göre vakıf yapacak kimse notere müracaat ederek resmi senet düzenlemesi gerekmektedir. Noterce düzenlenen bu senette; vakfın gayesi, yönetimi, denetimi, vakfın amacına uygun mallar ve haklar, vakfın idari birimleri, ikametgâhı yer almalıdır(Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2017).

2.4. DOĞUŞUNDAN OSMANLI DÖNEMİNE KADAR VAKIF VE BENZERİ KURUMLAR

Vakıfların ortaya çıkışı tam olarak ne zaman olduğu bilinmese de dünyada ki en eski vakıf örneği Anadolu'da yapılan kazılar sonucu Boğazköy'de bulunmuştur. Burada bulunan tabletlerden vakfın Hitit Kralı Hattusilis tarafından milattan önce 1280-1290 yıllarında kurulduğu anlaşılmaktadır. Günümüzde bu tablet Türk İslam müzesinde sergilenmektedir(Kayaoğlu, 1976, s. 50).

Tarihte yer alan çok eski uluslarda da zengin kişilerin, mallarının bir kısmını belirli şartlarla halkın sürekli yararlanmaları için hayır işlerine bağışladıkları görülmektedir. Bu durumun örnekleri Mezopotamya devletleri, Hitit, Hindu ve Roma hukukunda da bulunmaktadır(Çağatay, 1984, s. 18).

Eski Yunan'da sosyal yapı vakıf kurumunun oluşması için elverişli olmamasına rağmen vakfa benzer bazı kurumlardan bahsedilmektedir. Bir kimse bir malını diğer bir kimseye belirlemiş olduğu amacı dışına çıkmamak şartı ile hibe ve vasiyet edebilmektedir(Ertem, 1990, s. 4). Eski Yunan'daki vakıf anlayışıyla benzerlik gösteren Roma'da ise daha çok teorik ve hukuki detayların üzerinde durulmuştur. Bazı görüşlere göre ise Roma'da vakıf kurumunun olmadığı iddia edilmektedir(Köprülü, 1974, s. 480).

Bazı hukukçular, birbirinden bağımsız olarak vakıf müessesesinin, hukuki bakımından ilk örneklerinin Bizans Devletinde görüldüğünü ileri sürmüşlerdir. Bazı bilim insanları ise Bizanslıların, İslam dininin yaşandığı Suriye ve Mısır'da izleri bulunan vakıf kültüründen etkilendiğini belirtmişlerdir. Bu kapsamda Bizanslılarda hukuki kişiliğe sahip kiliseler, manastırlar, papazlara ait ibadethaneler, hayır kurumları, sahip olduğu mülkiyeti satamaz, devredemez ve 20 yıldan fazla kiraya veremezdi. Ayrıca Bizans hukukunda dini maksat ile kurulan vakıfların, kurulma aşamasında devletten izin alma mecburiyeti de bulunmamaktaydı(Köprülü, 1942, s. 8).

Toplumsal yaşam standartlarını arttırmayı amaçlayan vakıf ve benzeri kurumların kurulmasının en önemli nedenlerinden birisi, geçmişten beri gelen yardımseverlik anlayışıdır. Din ile gelenek ve göreneklerin etkileşmesinden dolayı meydana gelen yardımseverlik anlayışı Müslüman devletlerde olduğu gibi Osmanlı Devleti'nden önceki Türk-İslam devletlerinde ve farklı dine mensup Türk devletlerinde de görülmektedir(Özden, 2004, s. 343).

Dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru vakıf ve benzeri kurumlar Türklerin yayılmacı politikaları ile birlikte sosyal hayatın her aşamasına dâhil olmuşlardır. Özellikle o dönemde Türklerin kurduğu Selçuklu'da daha sonrasında Osmanlı Devleti'nde sosyal faydayı amaçlayan tüm hizmetler dolaysız ya da dolaylı olarak çok sayıda vakıf tarafından yürütülmekteydi. Bu sebeple batılılar Selçuklu ve Osmanlı Devleti için vakıflar cenneti ifadesini kullanmışlardır(Ertem, 2011, s. 36).

2.5. OSMANLI DÖNEMİ VAKIFLAR

Osmanlı'da vakıf, sosyal dayanışma ve yardımlaşma, sosyal adalet ve hatta sosyal devlet fikrini simgeleyen anıtsal bir kurumdur. Bu dönemde İslam dininin etkisiyle gelişen vakıflar kamu hizmeti niteliğindeki uygulamaları ile toplum düzenine yönelik etkin rol almışlardır(Eren, 1987, s. 195).

Osmanlı İmparatorluğu'nda, devletin yükselişine doğru gelişen vakıf ve benzeri kurumların, ilk kurucusu Orhan Gazi'dir. Sultan Osman Gazi vefat etmeden önce yerine devletin başına geçen oğlu Orhan Gazi'ye ilime ve bilim insanlarına önem vermesini, ayrıca halkını koruyup gözetmesini vasiyet etmiştir. Yapılan vasiyet üzerine Osmanlı İmparatorluğu'nun ikinci Sultanı Orhan Gazi İznik'te ilk Osmanlı medresesini kurmuştur. Bu kuruma Sultan Orhan Gazi yeterince ekonomik katkı sağlayacak gayrimenkul vakfederek, o dönemde birçok müderrisin yetişmesini sağlamıştır(Berki, 1962, s. 127-129).

Osmanlı İmparatorluğun kuruluşundan, yirminci yüzyıldaki Türkiye Cumhuriyeti Devleti inkılâbına kadar, toplum hayatının her safhasında ve her sahasında vakıflar yer almıştır. Bu dönemde Osmanlı padişahları devletin zenginliği ile orantılı olarak pek çok câmi, medrese, hastane, yol, köprü ve benzeri eserler yaptırmışlar ve birçok vakıf tesis etmişlerdir. Özellikle padişahlardan Fatih Sultan Mehmed, II. Bayezid ve Kanuni Sultan Süleyman kendi dönemlerinin zenginliğine paralel olarak selatin camiler merkez olmak üzere medrese, darüşşifâ ve imârethâne gibi tesisleri ihtivâ eden külliye inşâ ettirmişlerdir. Ayrıca bu eserlerin yanında vakıflar da kurmuşlardır(Ünal, 1985, s. 182).

Osmanlı İmparatorluğu'nda sosyal hayatı düzenleyen ve yoksulluğun azaltılmasında önemli bir yere sahip olan vakıf ve benzeri kurumların görevleri arasında ise;

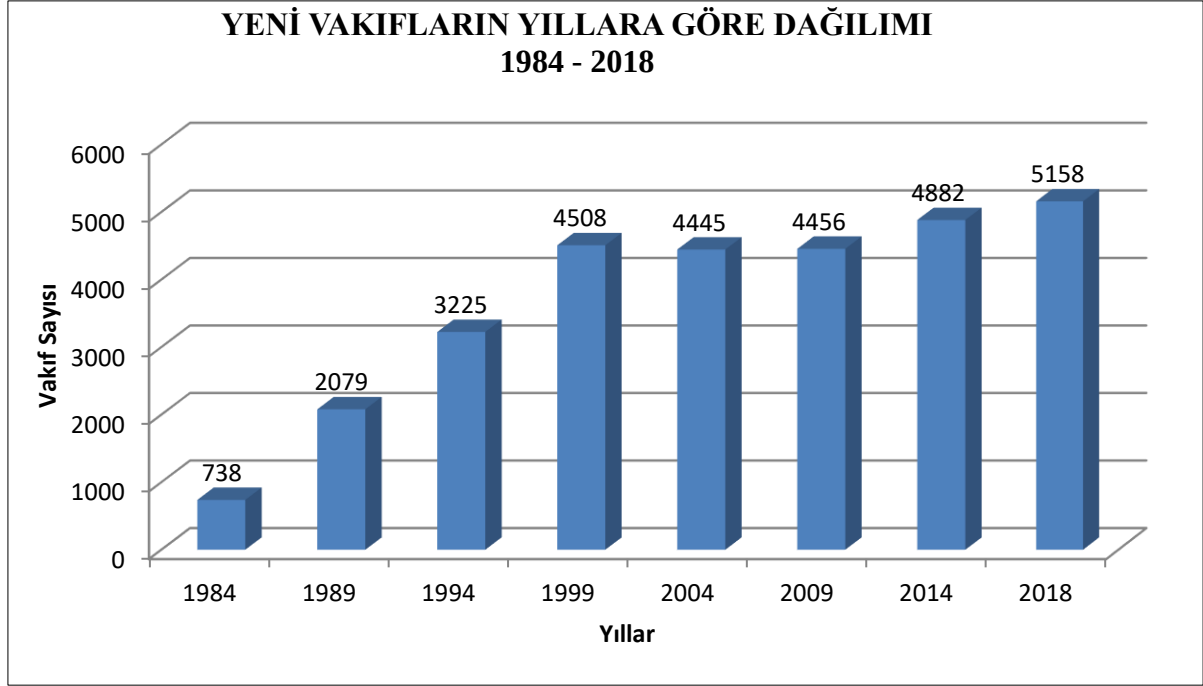
- Alt yapı ve bayındırlık hizmetleri,
 - Dini ve kültürel hizmetler,
 - Eğitim hizmetleri,
 - Sağlık hizmetleri,
 - Sosyal güvenlik ve dayanışma hizmetleri
- yer alır(Saifuddin vd., 2014, s. 29).

2.6. TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ VAKIFLAR

Türkiye Cumhuriyeti döneminde özellikle teşkilat yapısının değişikliğe uğradığı vakıflarla ilgili olarak en önemli kanun 1926 Ekim ayında yürürlüğe giren Yeni Türk Medeni Kanunu'dur(Öztürk, 2003, s.45). Bu kanunun 9 maddelik kısmı vakıflar ile ilgilidir. Bu maddelerde vakıf kelimesi yerine tesis kelimesi kullanılmıştır. 1967 yılında yeni Vakıflar Kanunu'nun çıkmasıyla birlikte tekrar vakıf kelimesi kullanılmaya başlanmıştır(Şenel ve Tuyan, 2009, s. 123).

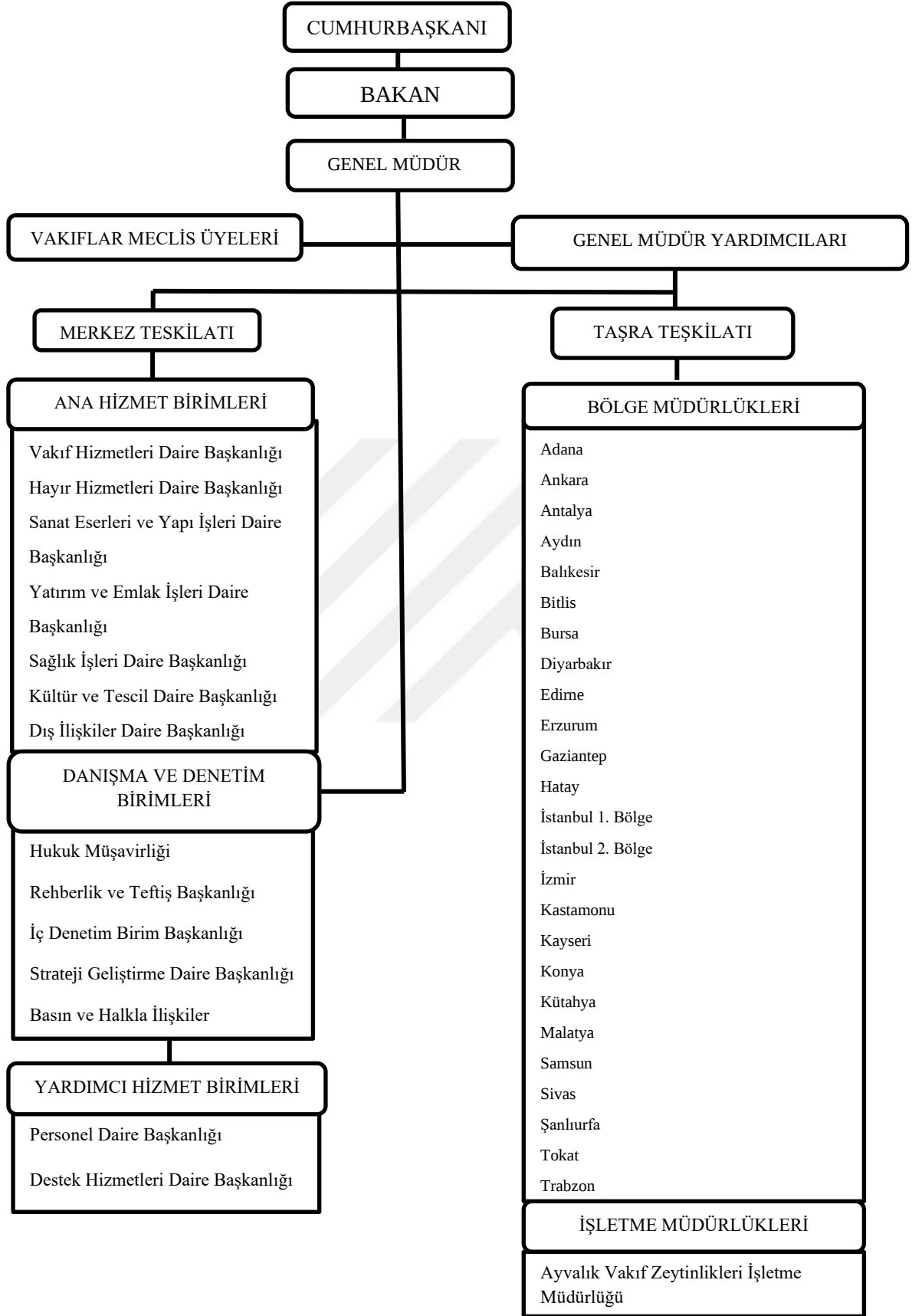
1926-1967 döneminde devletin kontrolundaki vakıflardan, 202 adet kurulmuştur. Oluşturulan bu tesislerin 109'u dini, 45'i sosyal, 21'i eğitim, 16'sı karma dini, 6'sı sağlık ve 3'ü de eğitim ve sağlık amaçlıdır. O dönem için bu sayı Türkiye Cumhuriyeti Devleti için yeterli değildir. Fakat 1967 yılında 903 sayılı olarak çıkarılan Vakıflar Kanunu'nda ki yeniliklerle vakıfların sayısı toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak seviyeye ulaşmıştır(Şenel ve Tuyan, 2009, s. 139).

1980'li yıllardan sonra küreselleşme ve AB düzenlemeleri sayesinde yaşanan gelişmeler yeni açılan vakıf sayısını artırmış ve 1999 yılında toplam vakıf sayısı 4508 olmuştur. Günümüzde ise toplam 5.158(Şekil 1) yeni vakıf faaliyet göstermektedir. Bu vakıfların 4.141'i çok amaçlı vakıflardır. 1002'si ise SYDV'lerdir. Bunların haricinde 15 adet çevre koruma vakfı bulunmaktadır(Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2019). Dünya'da ve Türkiye'de kamu yararına çalışan ve yapılan bağışlarla uzun yıllar varlığını sürdüren vakıfların gelecekte de devamlılığını sürdürmesi hiç şüphe ki güçlü ve hiyerarşik bir yönetim ile mümkündür(Akhtar, 2012, s. 295).



Şekil 1: Yeni Vakıfların Yıllara Göre Dağılımı (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2019)

Türkiye’de vakıflarla ilgili olarak yetkili olan VGM, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın bünyesinde bulunmaktadır. Kurumun en üst amiri genel müdürdür. Genel müdüre bağlı olarak genel müdür yardımcıları ve vakıflar meclis üyeleri görev almaktadır. Genel müdür yardımcılarına bağlı ülke genelinde hizmet vermek amacıyla merkez ve taşra teşkilatları(Şekil 2) bulunmaktadır. Merkez teşkilatı; Ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ve yardımcı hizmet birimleri olmak üzere üç farklı birime ayrılmaktadır. Taşra teşkilatının ise bölge müdürlükleri ve işletme müdürlükleri bulunmaktadır(Vakıflar Genel Müdürlüğü 1, 2017).



Şekil 2: Vakıflar Genel Müdürlüğü Teşkilat Yapısı(Vakıflar Genel Müdürlüğü 1, 2017)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARI

Bu bölümde, sosyal devlet olmanın bir gereği olarak toplumda dezavantajlı kesimlere hızlı ve esnek bir şekilde yardım götürmek amacıyla kurulan SYDV'lerin genel yapısı ve işleyişi detaylı olarak incelenecektir.

3.1. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARIN KURULMASI VE AMACI

Türkiye'de sayıları 1002'yi bulan ve 1986 tarihli 3294 sayılı kanuna tabi SYDV'ler, il ve ilçelerde 17/07/1986 tarihli ve 19167 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1986/11 sayılı Başbakanlık Genelgesi ekinde yer verilen resmi senetle kurulmuştur. Bu kurumlar SYGM tarafından oluşturulan standart yapılanmayla birbirine çok yakın usul ve esaslarla vatandaşlara ayni ve nakdi yardımlarda bulunmaktadır(Bozkuş, 2009, s. 127).

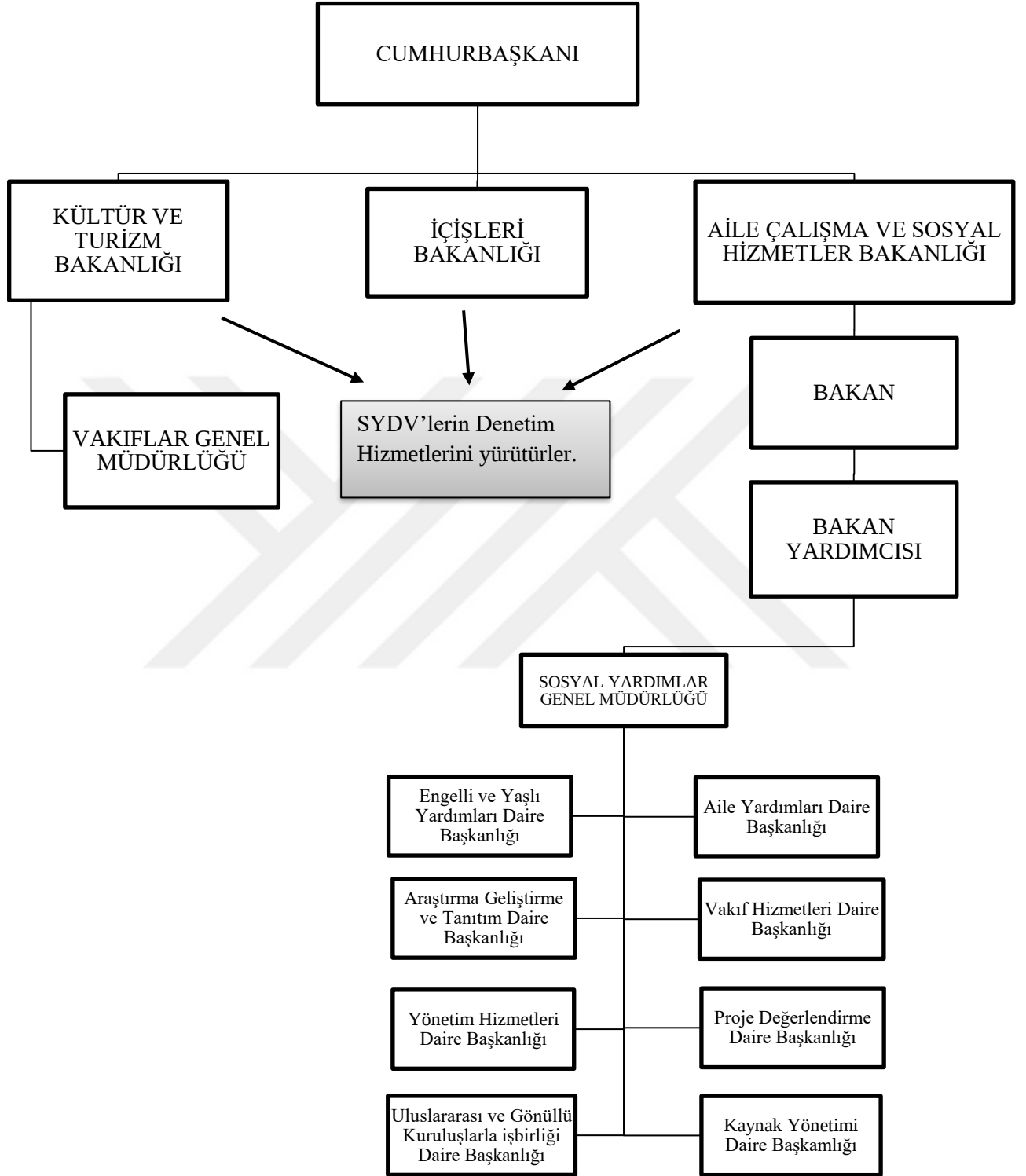
Türkiye'de nüfus arttıkça toplum gereğinden fazla büyümekte ve insanların kendi aralarındaki dayanışma azalmaktadır. Bundan dolayı ulaşılamayan muhtaç durumda ki vatandaşlar için, yardım amaçlı sosyal adaleti sağlamaya yönelik olarak kurum ve kuruluşlar oluşturulmaktadır. Bu kapsamda Türkiye'de her il ve ilçede SYDV'ler, ihtiyaç sahibi vatandaşlara en hızlı ve pratik bir şekilde nakdi ve ayni yardım yapmak amacıyla kurulmuşlardır.

3.2. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARIN YÖNETİM YAPISI

5737 sayılı 2008 tarihli Vakıflar Kanununun 4'üncü maddesinde, SYDV'lerin özel hukuk tüzel kişiliğine sahip oldukları belirtilmiştir. Her bir SYDV ayrı ayrı birer işyeridir ve her birinin ayrı karar organları bulunmaktadır. SYDV'ler Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın idari yapılanması(Şekil 3) içerisinde yer almamaktadır. Ayrıca denetimleri VGM, İçişleri Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler

Bakanlığı tarafından yapılmaktadır(Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, 2019). Mülki idare amirleri il ve ilçe SYDV'lerin tabii başkanıdır. Bu görev mülki idare amirlerine kanunla verilmiştir. Mülki idare amirlerinin vakıf faaliyetlerinden dolayı icraatlarının değerlendirilmesinde ve denetlenmesinde İçişleri Bakanlığı yetkilidir. VGM ise SYDV'lerin işletilmesine ve iyileştirilmesine yönelik iş ve işlemlerin yanı sıra muhasebe işlerinin teftişinden sorumludur (Özbilgin ve Hatipoğlu, 1987, s. 118). Ayrıca SYDV'lere yönelik olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sosyal yardım faaliyetlerini ve proje uygulamalarını denetler(T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, 2008, s. 76).

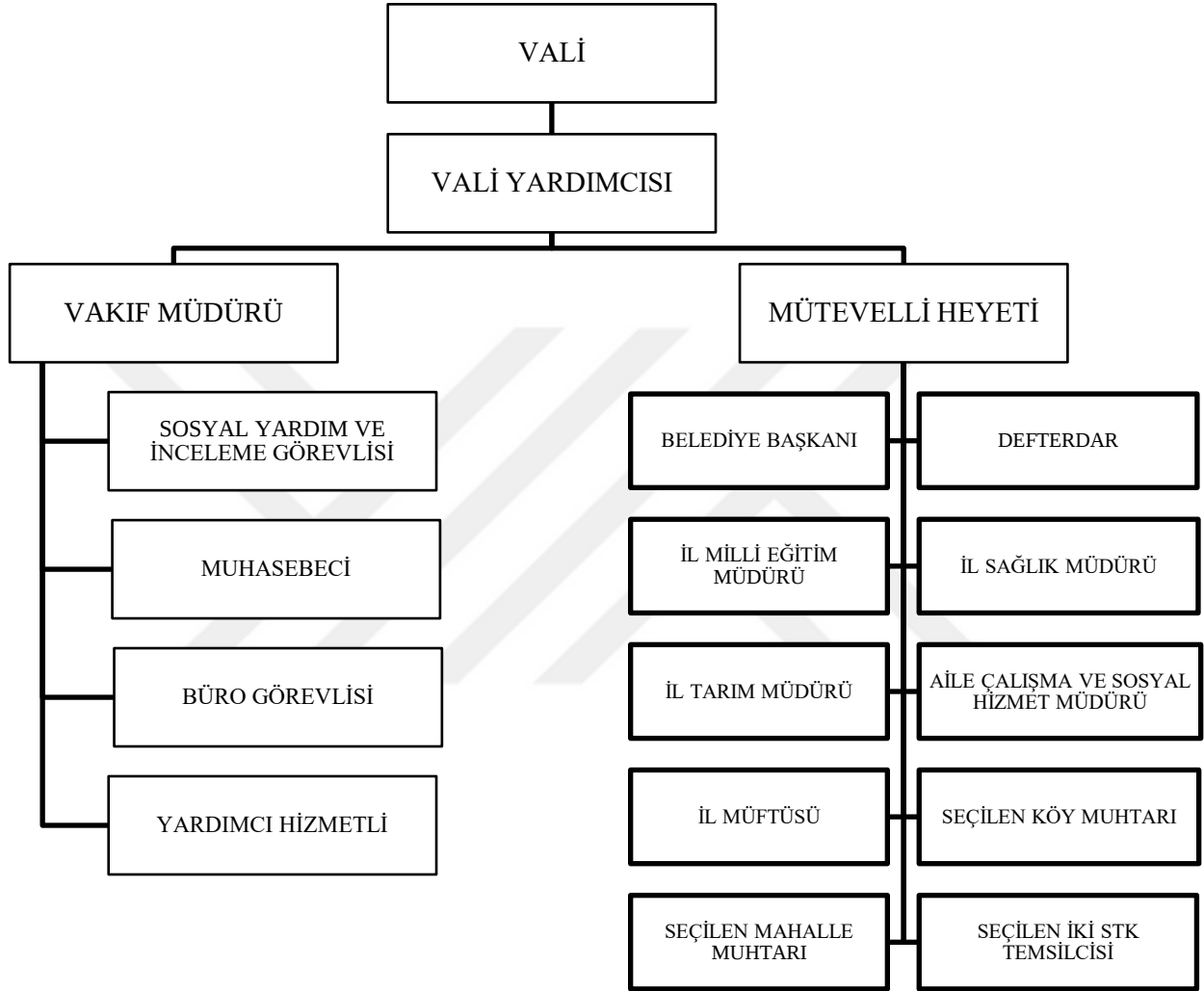




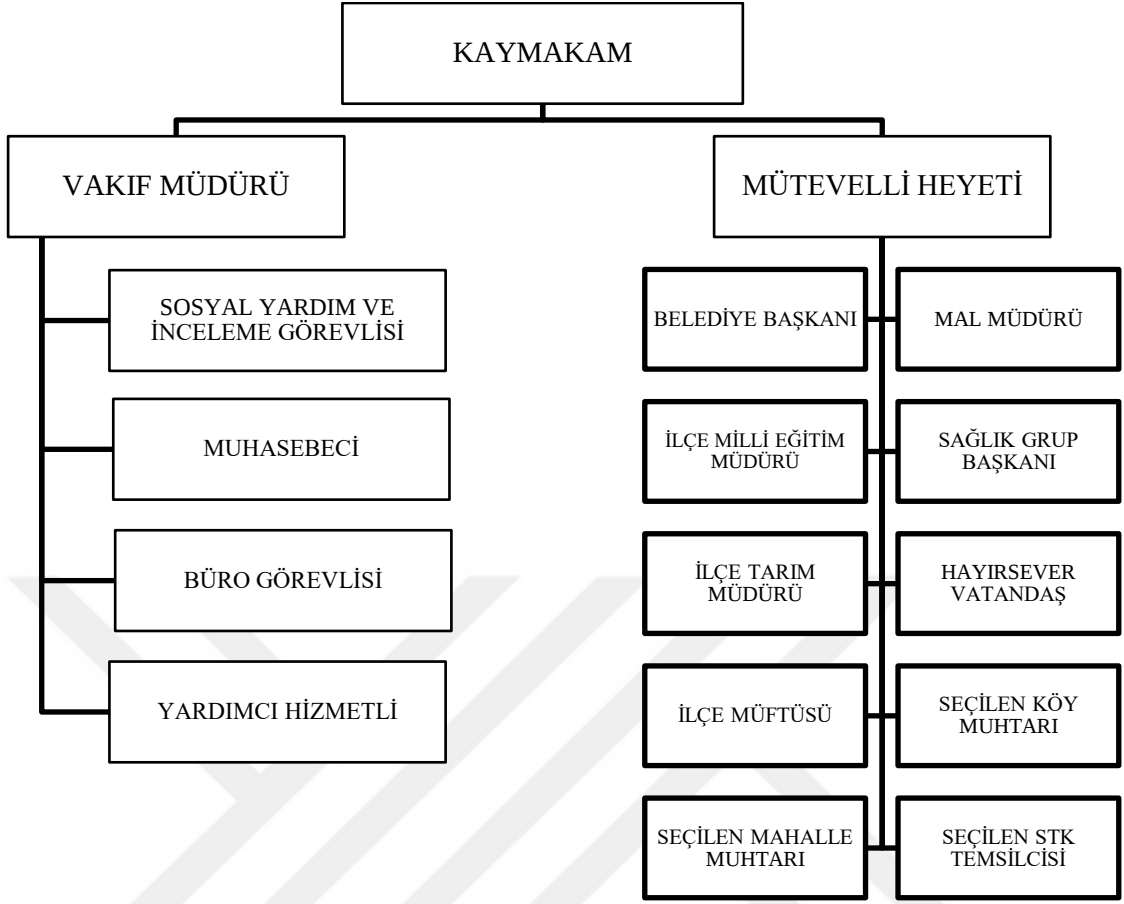
Şekil 3: SYDV'lerin Denetim Mekanizması(Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, 2019).

SYDV'lerde görevler yönetim organı, karar organı ve günlük işleri yürüten personel tarafından yürütülür. Yönetim organı niteliği olan vakıf müdürü vakıfta idari işleri yürütmektedir. Vakıfta yardım ve projelerin karar organları olmasının yanında tüm alınan

kararların onay mercii Vakıf Mütevelli Heyeti'dir. Yapılacak yardım veya uygulanacak projelerde ise SYDV'lerde veri tabanından inceleme ve araştırma yapan personel(Şekil 4) bulunmaktadır. Bu personele yardımcı personelde yapılan işlerde destek vermektedir.



Şekil 4 : SYDV'lerin İl Teşkilat Yapısı(e-mevzuat, 1986)



Şekil 5: SYDV’lerin İlçe Teşkilat Yapısı(e-mevzuat, 1986)

3.2.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıf Müdürü

Vakıf müdürü, mütevelli heyeti toplantısında görüşülecek haftalık gündemi hazırlar ve mütevelli heyetine sunar. Bu gündemde yardımlar dışında vakfın diğer idari işleri ve yazışmaları da görüşülür. Bunların yanında vakfın mali durumu, personel işleri, genel müdürlük ve diğer kurum ve kuruluşlarla olan yazışmalar görüşülen konular arasındadır.

3.2.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıf Mütevelli Heyeti

Vakıf mütevelli heyeti, karar organıdır. Mütevelli heyeti başkanı vakfın bulunduğu il ve ilçe de en büyük mülki idari amiridir. Bu heyet haftalık toplantı gündeminde bulunan yardım ve diğer meseleleri görüşüp oy çokluğu ile karara bağlar.

3.2.2.1. Vakıf Mütevelli Heyet Üyeleri

SYDV’lerde haftalık gündemdeki konulara karar veren mütevelli heyeti bulunmaktadır. İl merkezlerinde başkan olarak ilin en büyük idari amiri validir. Diğer doğal üyeler arasında ise; belediye başkanı, defterdar, il milli eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, aile, çalışma ve sosyal hizmetler il müdürü, il müftüsü, köy muhtarlarının kendi aralarından seçtikleri bir köy muhtarı, mahalle muhtarlarının kendi aralarından seçtikleri

bir mahalle muhtarı, STK'larının kendi aralarından seçtikleri iki tane STK temsilcisi ve iki tane hayırsever vatandaş bulunmaktadır. İlçelerdeki SYDV'lerde ise mütevelli heyet başkanı kaymakamdır(Şekil 5). Diğer doğal üyeler arasında ise; belediye başkanı, mal müdürü, ilçe milli eğitim müdürü, sağlık grup başkanı, ilçe tarım müdürü, ilçe müftüsü, muhtarların kendi aralarından seçtikleri bir köy muhtarı, mahalle muhtarlarının kendi aralarından seçtikleri bir mahalle muhtarı, STK'ların kendi aralarından seçtikleri bir tane STK temsilcisi ve bir tane hayırsever vatandaş bulunmaktadır(e-mevzuat, 1986).

3.2.2.2. Vakıf Mütevelli Heyetinin Görevleri

Vakıf mütevelli heyeti, vakıfların idari ve temsili olarak yetkili tek organıdır. Vakıf mütevelli heyetinin yapması gereken işlemler arasında;

- İhtiyaç sahiplerini tespit etmek,
- İhtiyaç sahiplerinin sağlık ve tedavi giderlerini karşılamak,
- Eğitim ve öğretimin sağlanması için ihtiyaç sahiplerine geçici küçük yardımlar yapmak,
- Kurumla ilgili muhasebe işlemlerini yapmak,
- Vakıf gelirlerine göre yardım miktarlarını tespit etmek,
- Vakfın amacına ulaşması için gerekli kararlar almak,
- Vakıflara bağış yapılmasını teşvik etmek,
- Vakfın gelirlerinin artması için karar almak,
- Vakfın personel işlerini yürütmek

yer almaktadır(Uzundere Kaymakamlığı, 2019).

3.2.2.3. Mütevelli Heyetinin Çalışma Usul ve Esasları

SYDV'lerde en önemli faaliyetlerden bir tanesi yardım başvurusunda bulunan müracaatçıların muhtaçlık durumunun belirlenmesidir. Bu durumla ilgili araştırmayı ise vakıf görevlileri ve mütevelli heyeti gerçekleştirmektedir. Araştırma sürecinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarından da bilgi talebinde bulunulabilmektedir. Araştırma sonucunda yardım talebinde bulunan müracaatçıyı ilgilendiren bir rapor düzenlenmektedir. Yerinde yapılan incelemeler sonucunda oluşturulan raporlar mütevelli heyet toplantılarında değerlendirilmektedir. Değerlendirme sonucunda, yardım başvurusunda bulunan müracaatçıların talepte bulunduğu yardıma uygun olup olmadığı ve ne kadar, nasıl bir yardım yapılacağına mütevelli heyeti tarafından karar verilir(Saran, 1997, s.436).

3.2.3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Personel Yapısı

1986-2006 yılları arasında SYDV'lerde görev alan personelin çalışma, usul ve esaslarında herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Personelin çalışma ve özlük haklarına yönelik ilk

düzenleme Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fon Kurulu'nun 02.08.2006 tarihli ve 2006/4 sayılı kararı ile yürürlüğe girmiştir (Mevzuat Listesi, 2012). Bu genelge sonucunda ilk defa vakıf personeline unvan verilmiştir. Bu unvanlar vakıf müdürü, sosyal yardım ve inceleme görevlisi, muhasebeci, büro görevlisi ve yardımcı hizmetli olarak belirlenmiştir. Bu genelgede ücretlere ilişkin olarak gösterge çizelgesi de açıklanmıştır. Bu gösterge çizelgesinde taban ve tavan ücret belirlenmiştir. Fakat unvanların karşılığına uygulanması gereken taban veya tavan ücretlerin hangi standartlara göre verilmesi gerektiği belirtilmemiştir. Bu durum 1002 vakıf arasında ücretler ve ikramiyeler konusunda bir bütünlük oluşturmamaktadır(Tunç, 2013, s. 106).

2012 yılında çıkarılan personel genelgesiyle birlikte SYDV kadrolarının mevcut sayısı yaklaşık iki katına çıkarılmıştır. Personel alımları için ise SYGM'nin resmi internet sitesinden başvurular alınmaktadır. Başvurular sosyal yardım ve inceleme görevlisi, vakıf muhasebecisi, büro görevlisi için geçerlidir. Yardımcı hizmetli alımları için, genel müdürlüğün belirlediği genel alım şartları dışında alım şartları özellikleri belirlenmemiştir.

Yardımcı hizmetli kadroları dışında en az ön lisans veya lisans mezunu olma ve Kamu Personel Seçme Sınavı(KPSS) şartları konulmuştur. Bu şartlar, kurumun daha etkin çalışması için ve daha kurumsal bir nitelik kazanması için önemlidir. Bu genelge ile ilk kez vakıf personelinin görevlerine ilişkin iş tanımları ve personel görevleri detaylı şekilde açıklanmıştır(Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü, 2012).

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına işe alım süreci;

- Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi ve Büro Görevlisi gibi KPSS şartı bulunan kadrolara personel alımı için müteveli heyeti kararı ile ilana çıkılır. Başvuruda bulunacak olan adaylar SYGM'nin web sitesinde ön başvuru formunu doldururlar.
- Başvuru yapan adaylar başvurdukları pozisyon için belirtilen özel şartlara ilişkin belgelerini ilan açılan SYDV'ye belirlenen tarihlerde teslim ederler. Şartları sağlayan adaylar içerisinde ilana çıkılan personel sayısının 5 katı kadar aday mülakata çağrılır.
- Mülakat sonucunda başarılı olan aday veya adaylar Müteveli Heyeti kararı ile SYDV'lerde işe başlarlar.

SYDV'lere personel alımında aranacak şartlar:

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
2. Medeni haklarını kullanma ehliyetine sahip olmak,
3. 18 yaşını bitirmiş olmak ve 35 yaşını doldurmamış olmak,
4. Askerlik görevini yapmış veya muaf olmak ya da askerlikle ilişkisi bulunmamak,

5. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
6. Kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.
7. Görevin özelliğine göre eğitim, yaş, tecrübe gibi özel şartları taşımak.
8. 4 Yıllık Yükseköğretim Kurumlarının her bir unvanın iş tanımında belirtilen bölümlerinden mezun olmak ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi(ÖSYM) tarafından yapılan geçerli KPSS P3 puan türünde en az 60 puan almış olmak şartları aranır. İhtiyaç duyulması halinde Müttevelli Heyeti tarafından yabancı dil bilmek, bilgisayar programları kullanabilmek vb. özel şartlar da aranabilir.
9. İş tanımlarında belirtilen nitelikleri taşımak(Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü, 2012).

3.3. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARIN EKONOMİK DURUMU

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları asli görevi olarak ihtiyaç sahiplerine her il ve ilçede aynı ve nakdi yardım yapmakla görevlidirler. Bu görevlerini yerine getirmesi için vakıfların mali bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Mali yapısı gelirler ve giderlerden oluşmaktadır.

3.3.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Gelirleri

Vakıfların kuruluş ve esaslarına dayalı olarak her vakfın olduğu gibi SYDV'lerin de amaçlarını gerçekleştirmek için gelire ihtiyacı vardır.

3294 sayılı 1986 tarihli Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Kanunun 8. maddesinde, SYDV'lerin gelirlerinin,

- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan aktarılacak miktardan,
- Her nevi fitre, zekât, kurban derileri ve bağışsık yardımlarından,
- İşletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirlerden,
- Diğer gelirlerden

teşekkül edeceği hüküm altına alınmıştır(T.C Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, 2010, s. 12).

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan aktarılan paylar SYDV'ler için en

önemli ana gelir kaynağıdır. Bu fonda toplanan kaynaklar, fon kurul kararları ile, her il ve ilçenin sosyo-ekonomik durumları esas alınarak oluşturulan vakıflara her ay düzenli olarak aktarılır(T.C Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, 2010, s. 92).

3.3.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Giderleri

SYDV'lerin gelirleri vakfın amaçlarını yerine getirmek üzere harcanmaktadır. Bu giderler muhtaç sahibi vatandaşlara yardım götürmek için gerekli olan giderleridir. Gider olarak gösterilecek kalemler arasında personel maaşları, sosyal güvenlik primleri, gelir vergisi, ikramiyeler, demirbaş giderleri, haberleşme giderleri, ısıtma giderleri, elektrik giderleri, temizlik giderleri, akaryakıt giderleri, tamir, bakım, onarım giderleri, ulaşım giderleri, kırtasiye ve basım giderleri, hizmet alım giderleri ve diğer yönetim giderleri yer almaktadır.

3.4. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI YARDIM ALMA SÜRECİ VE YARDIM PROGRAMLARI

SYDV'lere başvuruda bulunacak olan kişiler belirli bir resmi süreci yerine getirmesi gerekmektedir. Bu süreç içerisinde başvurma yeri ve şekli, yardımlardan yararlanma şartları ve sosyal yardımların gerçekleştirilmesi yer almaktadır.

3.4.1 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına Başvurma Yeri ve Şekli

Yoksulluk nedeniyle başvuruda bulunacak kişi veya kişiler ikamet ettikleri yerde bulunan valilik ya da kaymakamlığa bağlı sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfına başvuru yapmak zorundadırlar. Başvuru sahipleri ikamet adresleri dışında bulunan başka bir SYDV'ye zaruri durumlarda zorunluluk nedenini belirterek başvuruda bulunabilirler(Başvuru, 2012).

Başvuru reşit olanlar tarafından bizzat, evli ise eşlerden biri tarafından, kendisinin ve eşinin nüfus cüzdanını ibraz etmesi şartıyla gerçekleştirilir. Ayrıca bizzat başvuruda bulunamayacak özü ve mazereti olanlar adına başvuru birinci derece akrabası, vasi ve kayyumu, komşusu ve mahalle muhtarı gibi kişiler tarafından yapılır(Başvuru, 2012).

3.4.2. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Yararlanma Şartları

İl ve ilçe SYDV'lerinin verdiği hizmetlerden yararlanmak amacıyla başvuruda bulunabilecek kişiler 3294 sayılı 1986 tarihli Sosyal Yardımlaşmayı Teşvik Kanunu'nun 2. maddesinde açıklanmaktadır. Kanunun bu maddesinde müracaatçıların muhtaç durumda

bulunması, herhangi sosyal güvenlik kurumuna bağı çalışan veya emekli olmaması ve bazı özel şartlar yer almaktadır(e-mevzuat, 1986).

3.4.3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Sosyal Yardım Alma Süreci

SYDV'ler tarafından yürütülen sosyal yardımlar fon bütçesinden, genel bütçeden ve AB insani yardım fonu bütçesinden(Tablo 1) karşılanmaktadır.Bu yardımların niteliğı süreli, düzenli ve kaynak aktarımı şeklindedir(Anonim, 2019).

3.4.3.1.Süreli Yardımlar

Vakıflar tarafından yapılan yardımlardan süreli yardımların süreci dört basamaktan oluşmaktadır.

Başvuru Basamağı: Hane içerisinde yetişkin bir kişı, başvuru formunu ve sorgulama izin dilekçesini(Şekil 6-7) imzalayarak yardım almak için ikamet ettiğı yerdeki SYDV'ye başvuruda bulunur. Başvuru sonrasında Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi'ne ilgili personel tarafından kayıt yapılır. Bu kayıt sonucunda dosya numarası verilir. Bu dosya numarası ile hanenin yardım kaydı başvurusu oluşturulur.

Tablo 1: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü Sosyal Yardım Programları(Anonim, 2019)

Bütçe Kaynağı	Yerelde Yürüten Birim	Yardımanın Niteliği	Yardım Programları
Fon Bütçesi	SYDV'ler Aracılığıyla Yürütülüyor	Düzenli Yardım	Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yardım, Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımları, Muhtaç Asker Ailelerine Yardım, Öksüz ve Yetim Yardımı, Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı, Kronik Hastalara Yönelik Yardımlar, GSS Katılım Payı Ödemeleri, Çoklu Doğum Yardımı
		Sürelî Yardım	Gıda Yardımları, Barınma Yardımları, Yakacak Yardımları, Yurt Yapımı, Eğitim Materyali Yardımları, Engelli İhtiyaç Yardımları, Sağlık Yardımları, Aşevleri, Afet ve Acil Durum Yardımları, Terör Zararı Yardımı, Şehit Yakını ve Gazilere Yardım, Yabancılar Yönelik Yardımlar, Gelir Getirici Proje Destekleri, Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi, İstihdam Eğitimi Projeleri, Sosyal Hizmet Projeleri, İşe Yönlendirme Yardımı, İşe Başlama Yardımı, Kronik Hastalara Yönelik Elektrik Tüketim Desteği
	MEB Aracılığıyla Yürütülüyor	Kaynak Aktarımı	Öğle Yemeği Yardımı, Ücretsiz Ders Kitabı, Öğrenci Taşıma Barınma ve İaşe Yardımı, Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması
	SYDV'ler Aracılığıyla TOKİ ile İşbirliği İçinde Yürütülüyor	Kaynak Aktarımı	Sosyal Konut Projesi
Genel Bütçe	SYDV'ler Aracılığıyla Yürütülüyor	Düzenli Yardım	Yaşlılık Yardımı, Engelli Yardım, Engelli Yakını Yardım, Silikozis Yardım ile Devreden Silikozis Yardım
	ASPB İl Müdürlükleri Aracılığıyla SYDV'ler ile İşbirliği Yürütülüyor	Düzenli Yardım	Evde Bakım Yardım
	SYDV'ler Aracılığıyla Yürütülüyor	Kaynak Aktarımı	GSS Gelir Tespiti ve Prim Desteği, Genel Sağlık Sigortası(GSS) Katılım Payı Ödemeleri
	ASPB İl Müdürlükleri Aracılığıyla Yürütülüyor	Sürelî Yardım	Doğum Yardım
AB İnsani Yardım Fonu Bütçesi	SYDV'ler Aracılığıyla Kızılay İle İşbirliği İçinde Yürütülüyor	Düzenli Yardım	Sosyal Uyum Yardım, Yabancılar Yönelik Şartlı Eğitim Yardım

SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI
BAŞVURU KAYIT FORMU

Kayıt Tarihi:...../...../20....

Kayıt No:

1) BAŞVURANIN ADI-SOYADI: BAŞVURU NO :

2) BAŞVURU SAHİBİNİN KİMLİK BİLGİLERİ

T.C Nüfus Cüzdanı Seri :No: Nüfusa Kayıtlı Olduğu
T.C Kimlik No : İl / İlçe :/.....
Baba Adı : Mahalle/Köy :
Ana Adı : Cilt No :
Doğum Yeri/Tarihi:..... -/...../..... Aile Sıra No :
Medeni Durumu : Sıra No :
Uyruğu :

BAŞVURU SAHİBİNİN EŞİNİN KİMLİK BİLGİLERİ

TC.Kimlik No :
Baba Adı : Anne Adı..... Doğum Yeri.....Doğum Tarihi:...../...../.....

3) BAŞVURU SAHİBİNİN AİLE VE DİĞER BİLGİLERİ

Telefon No.....
1)Yaşı : 2) Cinsiyeti ☐ 1) K ☐ 2) E
3)Eğitim Durumu
1) Kendisinin :
2) Eşinin :
4) Eğitim Gören Kişi Sayısı.....
5)Mesleği :
1) Kendisinin :
2) Eşinin :
6)Geçim Kaynağı.....
Geliri(Aylık) : TL
7)Mesken Durumu:
1) ☐ Ev sahibi
2) ☐ Kira..... TL
3) ☐ Diğer.....
8) Hanede Yaşayanlar:(Rakamla)
Kendisi ve eşi :
Çocuk Sayısı :
Anne-baba :
Diğer kişiler :
Toplam :
9) Özür Durumu / Derecesi:
.....%.....
10) Kronik Hastalığı :
11) Sosyal Güvenlik Durumu:
(SSK,Bağkur,Emekli Sandığı)
1) ☐ Var.....2) ☐ Yok
12) Sağlık Güvence Durumu
☐ Üzerinden
1) ☐ SSK 2) ☐ Bağkur
3) ☐ Emekli Sandığı
4) ☐ Yeşil Kart var 5) ☐ Yeşil Kart yok
13) Başvuru Nedeni
1) ☐ Herhangi bir geliri yok
2) ☐ Gelir var ama yeterli değil
3) ☐ Diğer.....

4) BAŞVURU SAHİBİNİN FAYDALANMAK İSTEDİĞİ YARDIM TÜRÜ

1) Aile Yardımları 1) ☐ Gıda 2) ☐ Yakacak 3) ☐ Barınma 4) ☐ Sosyal Destek (Nakit) 5) ☐ Diğer Aile Yardımları	2) Eğitim Yardımları 1) ☐ Öğrenci İhtiyaç (Kırtasiye, bot, vb.) 2) ☐ Öğrenci Barınma (Yurt vb.) 3) ☐ Şartlı Eğitim (ŞNT) 3) ☐ Diğer Eğitim Yardımları	3) Sağlık Yardımları 1) ☐ Tedavi Destekleri 2) ☐ Şartlı Sağlık (ŞNT) 3) ☐ Diğer Sağlık Yardımları
4) Özürlü Yardımları 1) ☐ Özürlü İhtiyaç (Araç-Gereç vb.) 2) ☐ Özürlü Özel Eğitim 3) ☐ Diğer Özürlü Yardımları	5) Özel Amaçlı Yardımlar 1) ☐ Afet Destekleri (Yangın/Sel vb.) 2) ☐ Aşevi 3) ☐ Diğer Özel Amaçlı Yardımlar	6) Proje Destekleri 1) ☐ Gelir Getirici Proje..... 2) ☐ İstihdam Amaçlı Eğitim Projesi 3) ☐ Diğer Proje Destekleri

5) Yukarıda bilgilerin doğruluğunu beyan ederim. 4. bölümde işaretlenen veya vakıfça öngörülen yardım programlarından faydalanmak istiyorum.Hakkımda gerekli inceleme ve araştırmaların yapılmasını kabul ediyorum.
Başvuru Sahibinin;
İmzası :
Adı Soyadı :
Tarih:/...../.....

6)Başvuruyu Alan Vakıf Personelinin;
İmzası :
Adı Soyadı:
Tarih:/...../.....

EK : T.C. Vatandaşı ise kendisinin ve eşinin nüfus cüzdanı fotokopisi
EK : Yabancı uyruklu ise ikamet tezkeresinin/ pasaport fotokopisi
EK : Yardım türüne göre gerekli ek belgeler

Şekil 6: SYDV'lerdeki Sosyal Yardımlar İçin Oluşturulan Genel Başvuru Formunun İlk Sayfası(Anonim 1, 2019)

SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI BAŞKANLIĞI

SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI BAŞKANLIĞINA

Vakfınıza;

- Sosyal yardım ve proje destek programlarından faydalanmak,
- Genel sağlık sigortası uygulaması kapsamında gelir testi yaptırmak,
- 2022 sayılı kanun uyarınca verilen aylıklardan faydalanmak,
- Yabancılarla yönelik sosyal uyum programlarında yararlanmak,
- İhtiyaç duyduğumda diğer sosyal hizmet ve kamu hizmetlerine yönlendirilmek ve takibinin yapılmasını sağlamak,

nedenlerden biri veya birkaçı için başvurmuş olup kişisel bilgilerimin ve gelir durumumun tespiti için ikamet ettiğim bölgede 3294 sayılı kanun hükümleri doğrultusunda kurulan Vakıflar ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı birimlerince ilgili kurumlarının veri tabanlarından sorgulamaların yapılmasına; ikamet ettiğim hanede ve çevrede ilgili Vakıf tarafından inceleme yapılmasına; elde edilen bilgilerin başvurumun değerlendirilmesi sürecinde kullanılmasına; çalışabilir durumda olduğumun tespiti halinde İŞKUR kaydımın yapılmasına; istihdama ve istihdam kazandırıcı faaliyetlere haklı bir sebep olmaksızın katılım sağlamamam halinde müeyyide uygulanmasına; mevzuatta belirtilen zamanlarda sorgulama ve incelemelerin yenilenmesine; e-devlet kapısı üzerinden veya başka kanallarla tarafıma kısa mesaj, elektronik posta gibi araçlarla bilgilendirme yapılmasına ve 13 Eylül 2014 sayılı resmi gazetede yayınlanan Sosyal Yardım Verilerinin Kaydedilmesine Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik kapsamında verilerimin kaydedilmesine ve paylaşılmasına izin veriyorum.

Bu formdaki bilgilerimin doğruluğunu beyan ediyor ve gerçek durumumu yansıtmayan yanlış, hatalı, eksik beyanımdan dolayı ortaya çıkabilecek zarara ilişkin sorumluluğumu ve idarenin yaptırımlarını kabul ediyorum.

T.C. Kimlik No	Ad / Soyad	İzin veriyorum (imza)	İzin vermiyorum (imza)	Başvurana yakınlığı	Tarih

1) İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü,

1. Nüfus Aile Kayıt Örneği,
2. Aile Kayıt Örneği,
3. Kişi Kayıt Örneği,
4. Olay Bilgileri,
5. Adres Bilgileri,

2) İŞKUR Genel Müdürlüğü,

6. İŞKUR Kaydı,
7. İşsizlik Sigortası Ödeneği,
8. Kısa Çalışma Ödeneği,
9. İş kaybı tazminatı,
10. İstihdama Yönelik Faaliyetler Sonucu,

3) Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

11. Ayni/Nakdi Yardım,

4) Vakıflar Genel Müdürlüğü,

12. Muhtaç Aylığı,
13. Kuru Gıda Yardımı,

5) Gelir İdaresi Başkanlığı,

14. Vergi Mükellefiyeti,
15. Araç Sahipliği,

6) Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü,

16. Gayrimenkul Sahipliği,

7) Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü,

17. Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımı Bilgileri,
18. Gelir Getirici Proje Bilgileri,
19. Sosyal yardım Bilgileri (YBB),
20. Gelir Testi Sonucu,
21. Evde Bakım Aylığı,

8) Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı,

22. Çiftçi Kayıt Sistemi Sorgulamaları,

9) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı,

23. Sosyal Güvenlik Bilgileri,
24. Sağlık Müstehaklık Bilgileri,

10) Sağlık Bakanlığı,

25. Aile Hekimliği Bilgi Sistemi Sağlık Kontrol Bilgisi,

11) Yükseköğrenim ve Kredi Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü,

26. Burs ve Kredi Bilgisi,

12) İçişleri Bakanlığı iller İdaresi genel Müdürlüğü,

27. Terör Kaybı Tazminatı,

13) İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı,

28. Geçici Köy Korucusu Maaş Bilgileri,

14) Milli Eğitim Bakanlığı,

29. Okul Devam Bilgisi,
- 30) Okul Başarı Bilgisi,

15) Milli Savunma Bakanlığı,

31. Askerlik Durum Bilgisi,
32. Özürlü Vatandaşların Askerlik Bilgisi,

16) Adalet Bakanlığı

33. UYAP Nafaka Bilgisi,

17) Bankalarda Kayıtlı Mevduat ve Harcama Bilgileri

FRM-35-Sorgu Dilekçesi

Şekil 7: SYDV’lerde Başvuru Sırasında Kullanılan Sorgu İzin Dilekçesi(Anonim 1, 2019)

İnceleme Basamağı: Müracaatçıların başvuruları muhtaçlık durumu bakımından sosyal yardım ve inceleme görevlileri tarafından araştırılır. Araştırma sürecinde ilk olarak farklı kurumların ortak çevrimiçi veri tabanı sistemi üzerinden kişilerin bilgileri sorgulama yapılır. Daha sonrasında başvuruda bulunan kişilerin hanelerine ziyaret yapılarak muhtaçlık durumu hakkında inceleme yapılır. Son olarak sosyal inceleme raporu(Şekil 8) gerek inceleme yerinde gerekse kurumda doldurularak SYDV’lerde kullanılan web tabanlı Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi üzerinden müteveli heyetine sunulur.

SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI BAŞKANLIĞI	
Başvuranın Adı Soyadı:	
TC No	:.....İnceleme Tarihi :.....
Adresi	:.....
Tel No	:.....
Talep Ettiği Yardım	:.....
Vakıf Çalışanı Görüşü: (Çok zayıf /Normal / İyi/ Çok İyi)	
Açıklama	:.....
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
<u>İncelemeyi Yapan Personelin</u>	
Adı Soyadı	:.....
Unvanı	:.....
İmza	:.....

Şekil 8: SYDV’lerde Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlileri Tarafından Kullanılan Sosyal İnceleme Raporu(Anonim 3, 2019)

Karar Basamağı: SYDV'lerde karar mercii müteveli heyetleridir. Heyetin yaptığı toplantı sonucu alınan karar, web tabanlı Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi üzerinde kayıt yapılır.

Teslim Basamağı: Müteveli heyeti tarafından alınan kararların sonuç bilgisi başvuru yapan müracaatçılara telefon mesajı aracılığıyla iletilir. Mesaj içeriğinde başvurunun sonucu yapılacak yardımın kabul edilmesi veya reddi şeklindedir. Yardım almaya hak kazananların ödemeleri SYDV'ler tarafından belirlenen banka şubelerindeki sosyal yardım kartlarına yatırılır. SYDV'ler tarafından sosyal yardım kartına sahip olmayan fakat yardım almaya hak kazanan kişiler ise yardımlarını belirlenen banka şubelerinden Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı ile alabilmektedirler. Teslimat aşamasına kadar yapılan bütün işlemler için Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi tarafından otomatik muhasebe kaydı oluşturulmaktadır.

SYDV'ler tarafından ihtiyaç sahiplerine yapılan önemli süreli yardımlar arasında; gıda yardımları, barınma yardımları, yakacak yardımları, sağlık yardımları, eğitim materyali yardımları, engelli ihtiyaç yardımları, aşevleri, afet ve acil durum yardımları, gelir getirici projeler, kırsal alanda sosyal destek projesi, istihdam eğitimi projeleri, sosyal hizmet destek projeleri ve kronik hastalara yönelik elektrik tüketim desteği yer alır(Anonim, 2019).

3.4.3.1.1.Gıda Yardımları

Bu yardımlar Ramazan ayı ve Kurban Bayramı içerisinde müracaatçıların gıda ve giyim gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması şeklinde yapılır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.2.Barınma Yardımları

Bu yardım muhtaç durumdaki kişilerin evlerinin bakım ve onarımı için aynı veya nakdi yardım şeklinde gerçekleştirilir. Bu yardım programı sayesinde, kişilerin evlerinin bakım ve onarımı yapılarak daha sağlıklı ve iyi koşullarda yaşaması sağlanarak yaşam kalitesi artırılması amaçlanmaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.3.Yakacak Yardımları

Bu yardımlar, Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından SYDV'lere sağlanan kömürle, ihtiyaç sahibi ailelerin yakacak ihtiyacının karşılanması için yapılmaktadır. Ayrıca bu yardımı alacak kişilerin 18 yaşını doldurmuş olması gerekir(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.4. Sağlık Yardımları

Tedavisi yeşil kartla karşılanmayan ve yeşil kartı olmayan kişilerin ilaç ve tedavi masrafları bu yardımla karşılanmaktadır.

3.4.3.1.5.Eğitim Materyali Yardımları

SYDV'ler muhtaçlık seviyesinin altında bulunan ailelerin ilköğretim ve lisede okuyan çocuklarının temel okul ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bu yardımı yapmaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.6.Engelli İhtiyaç Yardımları

Sosyal güvencesi bulunmayan ve muhtaç durumda olan engelli vatandaşların sosyal hayata uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için yapılan yardımlardır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.7.Aşevleri

Aşevleri, SYDV'ler tarafından gelir durumunun en düşük olduğu hanelerde kendi kendine yemek ihtiyaçlarını karşılayamayan vatandaşlara günlük sıcak yemek verilmesi amacıyla kurulmuşlardır(Aksaray Valiliği, 2019).

3.4.3.1.8.Afet ve Acil Durum Yardımları

Doğal afet, terör, yangın gibi nedenlerle mağdur durumdaki vatandaşlara acil ihtiyaçlarını gidermeleri için vakıf tarafından yapılan çeşitli yardımlardır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.9. Şehit Yakını ve Gazilere Yardım

Şehit yakını ve gazilerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılan ayni veya nakdi yardımlardır.

3.4.3.1.10.Gelir Getirici Projeler

Gelir getirici projeler ile sosyo-ekonomik yoksunluk içerisinde olan vatandaşların toplumsal ihtiyaçlarının karşılanması, topluma entegre olmaları ve başlattıkları çalışmaları uzun süre devam ettirebilmeleri için için verilen iş kurma destekleridir(Proje Destek Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.11.Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi

Bu projeler muhtaç durumda bulunan kişi ve ailelerin en uygun programla üretime katılmaları, üretilen tarımsal ürünleri yaşadığı yerde değerlendirme ve pazarlamaları, gelir

seviyelerini yükseltmeleri için uygulanır. 2010 yılından itibaren proje kapsamında başvuru alınmamaktadır(Proje Destek Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.12.İstihdam Eğitimi Projeleri

Bu projelerin amacı, ihtiyaç sahibi kişilere kısa süreli kurslarla gerekli teknik ve sosyal amaçlı eğitimi sağlanmaktır. Bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi 2010 yılı sonundan itibaren Türkiye İş Kurumu'na(İŞKUR) devredilmiştir(Proje Destek Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.13.Sosyal Hizmet Projeleri

Sosyal dışlanmaya uğramış, muhtaç durumda olan ve risk grubunda bulunan dezavantajlı birey ve gruplara, sosyal yaşama daha iyi katılmaları ve etkin rol almaları için sosyal hizmet projeleri ile destek sağlanmaktadır(Proje Destek Programlarımız, 2019).

3.4.3.1.14. Kronik Hastalara Yönelik Elektrik Tüketim Desteği

Muhtaç olup evde bakım yardımı alamayan ve kronik hastalığı nedeniyle tıbbi cihazlara bağımlı olan hastalara yapılan yardımlardır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

Yukarıda belirtilen yardımların dışında yurt yardımı, terör zararı yardımı, yabancılara yönelik yardımlar, işe yönlendirme yardımı ve işe başlama yardımı da SYDV'ler tarafından gerçekleştirilen diğer süreli yardımlardır. Fakat bu yardımlar SYDV'lerin bulunduğu bölge, il ve ilçe koşullarına göre değişkenlik göstermektedir. Ayrıca diğer yardımlara göre bu yardımlara başvuru sayısı daha az olmaktadır.

3.4.3.2.Düzenli Yardımlar

SYDV'ler tarafından yapılan diğer bir yardım olan düzenli yardımların süreci beş basamaktan oluşmaktadır.

Başvuru ve İnceleme Basamakları: Bu basamaklardaki aşamalar süreli yardımlardakinin aynısıdır. Bu basamaklar SYDV'ler aracılığıyla yürütülür.

Kontrol Basamağı: Belirli zaman aralıkları ile ödeme yapılan bu yardımlarda ödeme döneminden önce SYGM tarafından hak sahiplerinin bilgileri sistem üzerinden tekrardan sorgulanır. Yardım programına göre sosyal güvence durumu, okula devam şartı, askerlik durumu gibi özellikler kontrol edilir.

Ödeme Basamağı: Yardım almaya hak kazananların ödemeleri Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü(PTT) şubelerindeki hesaplarına SYGM tarafından yatırılır.

Teslim Basamağı: Hesabı bulunan kişiler ödemelerini PTT şubelerinden kart ile çekebilmektedirler. Hesabı bulunmayan kişiler ise yardımlarını yine PTT şubelerinden Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı ile alabilmektedirler.

Takip Basamağı: Teslimat aşamasına kadar yapılan bütün işlemler için Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi tarafından otomatik muhasebe kaydı oluşturulmaktadır. Bu basamaktaki işlemler SYGM ve SYDV'ler tarafından yürütülmektedir.

SYDV'ler tarafından ihtiyaç sahiplerine yapılan önemli düzenli yardımlar arasında;Eşi vefat etmiş kadınlara yardım, şartlı eğitim ve sağlık yardımları, muhtaç asker ailelerine yardım, öksüz ve yetim yardımı, muhtaç asker çocuğu yardımı, kronik hastalara yönelik yardımlar, GSS katılım payı ödemeleri, çoklu doğum yardımı, yaşlılık yardımı, engelli yardımı, engelli yakını yardımı, sosyal uyum yardımı, yabancılara yönelik şartlı eğitim yardımı yer alır.

3.4.3.2.1.Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım

Sosyal güvencesi olmayan, fakir ve muhtaç durumda bulunan resmi nikahlı eşini kaybetmiş kadınlara yapılan nakdi yardımlardır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.2.Şartlı Eğitim Yardımı

Yoksulluk ve maddi imkânsızlıklar nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen aileler için yapılan yardımdır. Bu yardım yapılırken çocukların okula devam etmeleri şartı aranır. Kız çocuklarına yapılan yardım miktarı erkek çocuklarına yapılan yardım miktarından daha yüksektir(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.3.Şartlı Sağlık Yardımı

Sosyal güvencesi olmayan, fakir ve muhtaç durumda bulunan ailelere düzenli olarak yapılan nakdi yardımlardır. Şartlı sağlık yardımı okul öncesi çocuklar ve gebe kadınlar için ailelere yapılmaktadır. Bu yardımlarda çocuklar için düzenli olarak sağlık kontrollerine gitmeleri şartı bulunmaktadır. Ayrıca gebe kadınlar için doğumlarını hastanede yapmaları ve düzenli olarak doktor kontrolüne gitmeleri şartı aranır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.4.Muhtaç Asker Ailelerine Yapılan Yardımlar

Bu yardım programı zorunlu askerlik hizmetini yerine getiren muhtaç er ve erbaşların ailelerine yönelik olarak yapılmaktadır. Yardıma başvuruda öncelikle aranacak şart askerin medeni durumudur. Askere giden kişi evli ise, yardımdan resmi nikahlı eş faydalanmaktadır. Askere giden kişi evli değil ise, ilk olarak hak sahibi askerin annesidir. Annesi hayatta değil ise babası faydalanmaktadır. Bu programdan faydalanmak için eş, anne ve babanın hiçbir sosyal güvencesi olmaması ve vakıf mütevelli heyeti tarafından

muhtaçlık kararı verilmesi gerekmektedir. Hak sahibi olan kişi yardım programından asker terhis olana kadar yararlanmaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.5. Öksüz-Yetim Aylığı Yardımı

Hiçbir sosyal güvencesi bulunmayan 18 yaşından küçük öksüz veya yetim çocuğu olan muhtaçlık sınırının altında yaşayan ailelere yapılan yardımdır. Bu yardımda anne vefat etmiş ise baba, baba vefat etmiş ise anne ya da her ikisi de vefat etmiş ise çocuğa bakan kişi hak sahibidir(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.6.Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı

Babası askerde olan 18 yaşından küçük muhtaç durumda olan çocuklar için yapılan nakdi yardımdır. Ödemeyi muhtaç asker aylığından faydalanan asker eşi almaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.7.Kronik Hastalara Yönelik Yardım Programı

Tüberküloz ve Subakut sklerozan panansefalit (SSPE) hastalığı nedeniyle psiko-sosyal ve mali kayıp yaşayan hastalar için geliştirilmiş düzenli nakdi yardım programıdır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.8.Genel Sağlık Sigortası Katılım Payı Ödemesi

Bu yardım, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, 60/c-1 ve 60/c-3 kapsamındaki genel sağlık sigortalısı sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin hastane, ilaç, reçete, optik katılım payı muhteviyatında ödemiş oldukları tutarın iadesini kapsamaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.9.Çoklu Doğum Yardımı

Çoklu doğum ile dünyaya gelen 0-2 yaş aralığındaki çocukların beslenme ve öz bakım ihtiyaçlarının desteklenmesine yönelik olarak muhtaç hanelere yapılan yardım türüdür(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.10.Yaşlılık Aylığı

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan bir gelir ve aylıktan faydalanmayan ve aylık geliri muhtaçlık sınırının altında olan 65 yaş üstü vatandaşlara aylık periyotlar halinde ödenir(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.11.Engelli Aylığı

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan bir geliri olmayan, aylık geliri muhtaçlık sınırının altında ve engel durumu %40 ve üzeri olan vatandaşlara bağlanan aylıktır. Bu

yardım engel oranına göre değişen miktarlarda aylık periyotlar halinde ödenmektedir(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.12.Engelli Yakını Aylığı

18 yaşından küçük en az %40 engelli olan vatandaşların, bulunduğu hanelere aktarılan yardımdır. Bu yardım yapılırken hanelerin herhangi bir sosyal güvencesinin olmaması ve muhtaçlık sınırının altında olması şartı aranır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.13. Silikozis Yardımı ile Devreden Silikozis Yardımı

Silikozis nedeniyle meslekte devam edemeyenlere yapılan ödemelerdir. Bu yardım için Mayıs 2011'e kadar başvuru alınmıştır. Şuan yeni başvuru alınmamaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.14.Yabancılar Yönelik Sosyal Uyum Yardım Programı

Bu yardımdan geçici barınma merkezleri dışında ikamet eden, muhtaç, hanede sosyal güvencesi olmayan, demografik kriterlerden en az birine uyan ve kimlik numarası 99 ile başlayan Suriyeliler ve diğer tüm yabancılar faydalanabilmektedir. Bu yardım AB tarafından finanse edilen ve Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı, Türk Kızılayı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında oluşturulan ortaklıkla uygulanan bir programdır. Yardım başvuruları SYDV'ler ve seçili il veya ilçelerde kurulmuş olan Kızılay Hizmet Merkezleri aracılığıyla alınmaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.15.Yabancılar Yönelik Şartlı Eğitim Yardım Programı

Bu yardımdan geçici barınma merkezleri dışında ikamet eden, muhtaç, hanede sosyal güvencesi olmayan ve okulun açık olduğu dönemlerde 1 ayda 4 günden fazla (%80) devamsızlık yapmayan, MEB'de ve geçici eğitim merkezlerinde okuyan Suriyeliler ve diğer tüm yabancı çocuklar faydalanabilmektedir. Bu yardım Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu, Türk Kızılayı, MEB ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında oluşturulan ortaklıkla uygulanan bir programdır. Verilen bu yardımın finansmanı AB tarafından sağlanmaktadır. Yardım başvuruları SYDV'ler ve seçili il ve ilçelerde kurulmuş olan Kızılay Hizmet Merkezleri aracılığıyla alınmaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.2.16.Elektrik Tüketim Desteği

Bu yardım için herhangi bir kuruma başvuru yapılmasına gerek yoktur. Hak sahiplerini gösteren liste ise her ay SYGM tarafından Bütünleşik Sosyal Yardımlar Bilgi Sistemi

üzerinden hazırlanmaktadır. Hak sahibinin Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı ve elektrik faturası ile PTT şubesine gitmesi yeterlidir(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019). Yine bu yardım için kaynak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynakları kullanılarak yapılır. Fon kaynakları yeterli gelmediği durumda ödeme için ihtiyaç duyulan tutar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesine aktarılan ek ödenekten karşılanmaktadır(Cumhurbaşkanı Kararı, 2019).

3.4.3.3. Kaynak Aktarımı

SYDV'ler tarafından kaynak aktarımıyla gerçekleştirilen yardımların süreci dört basamaktan oluşmaktadır. Bu basamaklar sırasıyla başvuru basamağı, inceleme basamağı, karar basamağı ve teslim basamağıdır. İlk üç basamaktaki süreç süreli yardımlardaki gibi gerçekleştirilir. Teslim basamağındaki süreç ise yapılan nakdi veya ayni yardıma göre değişkenlik gösterir.

SYDV'ler tarafından ihtiyaç sahiplerine yapılan önemli kaynak aktarımları arasında; sosyal konut projesi, GSS gelir tespiti ve prim desteği, GSS katılım payı ödemeleri yer alır.

3.4.3.3.1. Sosyal Konut Projesi

Sosyal güvencesi olmayan, fakir ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlara T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Toplu Konut İdaresi aracılığıyla geri ödemeli olarak konut edindirme yardım programıdır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.4.3.3.2. Genel Sağlık Sigortası Gelir Tespiti ve Prim Desteği

Sosyal güvencesi olmayan muhtaçlık sınırının altında olan tüm vatandaşların GSS primi sosyal güvenlik kurumuna her ay devlet tarafından ödenmektedir(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019). SYDV'ler bu yardım kapsamında kişilere yönelik olarak gelir tespiti yapmakla görevlidir.

3.4.3.3.3. Genel Sağlık Sigortası Katılım Payı Ödemeleri

Bu yardım, 5510 sayılı 2006 tarihli Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, 60/c-1 ve 60/c-3 kapsamındaki genel sağlık sigortalısı sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin hastane, ilaç, reçete, optik katılım payı muhteviyatında ödemiş oldukları tutarın iadesini kapsamaktadır(Sosyal Yardım Programlarımız, 2019).

3.5. BAŞVURU SÜRECİNDE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI TARAFINDAN SORGULAMA YAPILAN SİSTEMLER

SYDV'lere başvuru yapan kişilerin beyanlarının doğruluğunu tespit etmek için Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi vakıf personeli tarafından kullanılmaktadır. Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi ile bağlantılı olan kurumlar arasında;

- İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü; Nüfus aile kayıt örneği, aile kayıt örneği, kişi kayıt örneği, olay bilgileri, adres bilgileri sorgulanır,
- İŞKUR Genel Müdürlüğü; İŞKUR kaydı, işsizlik sigortası ödeneği, kısa çalışma ödeneği, iş kaybı tazminatı, istihdama yönelik faaliyet sonucu sorgulanır,
- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü; sosyal ekonomik destek yardımı sorgulanır,
- Vakıflar Genel Müdürlüğü; muhtaç aylığı, kuru gıda yardımı sorgulanır,
- Gelir İdaresi Başkanlığı; vergi mükellefiyeti, araç kaydı sorgulanır,
- Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü; gayrimenkul kaydı sorgulanır,
- Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü; şartlı eğitim ve sağlık yardımı, gelir getirici proje bilgileri, sosyal yardım bilgileri, gelir testi sonucu, evde bakım aylığı sorgulanır,
- Tarım ve Orman Bakanlığı; çiftçi kayıt sistemi sorgulanır,
- Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı; sosyal güvenlik bilgileri, sağlık müstahaklık bilgileri sorgulanır,
- Sağlık Bakanlığı; aile hekimliği bilgi sistemi sağlık kontrol bilgisi sorgulanır,
- Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü; burs ve kredi bilgisi sorgulanır,
- İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü; terör kaybı tazminatı sorgulanır,
- İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı; geçici köy korucusu maaş bilgileri sorgulanır,
- Milli Eğitim Bakanlığı; okul devam bilgisi, okul başarı bilgisi sorgulanır,
- Milli Savunma Bakanlığı; askerlik durum bilgisi, özürlü vatandaşların askerlik bilgisi sorgulanır,
- Adalet Bakanlığı; kişilerin tutuklu veya hükümlülük durumu sorgulanır, yer alır(Anonim 1, 2019).

3.6. SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARININ HUKUKSAL AÇIDAN SONA ERMESİ

SYDV'ler iki halde sona ererler. Bunlar mahkeme kararı ve kendiliğinden sonra erme ile gerçekleşmektedir.

Gayesinin gerçekleşmesi imkansız hale gelen vakıf kendiliğinden dağılmış olur. Vakfın idare organı veya VGM vakfın gayesinin gerçekleşmesinin imkansız hale geldiği kanısına varırsa dilekçe ile yetkili mahkemeye başvurarak durumun mahkeme siciline tescilini ister. Yetkili mahkeme, gereğine göre, VGM'nin veya vakfın idare organının yazılı düşüncesini alarak istemi karara bağlar. Mahkeme, vakfın dağıldığı sonucuna varırsa durumu tescil eder(Kararnameler, 1970, s. 5).

SYDV'ler vakıf amacının gerçekleşmesi imkansız hale geldiğinde, Türk medeni kanununa göre kurulan vakıflar hakkında tüzük hükümlerine göre infisah ettirilir ve tasfiyesi yaptırılır. Tasfiyesi yapılan vakıfların mal ve nakit varlıkları sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik fonu'na aktarılır(Yalçın, 2012 s.24). Ayrıca SYDV'lerin sona ermesi bir ilçenin veya ilin kaldırılması veya başka bir ilçe veya il ile birleşmesi halinde de söz konusu olabilmektedir(Tunç, 2013, s. 102).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AKSARAY İLİ SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI

4.1. VAKFIN KURULUŞU

Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ildeki ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve ayni yardım yapmak için 24.07.1986 tarihinde hizmet vermeye başlamıştır. Vakıf faaliyetlerini 3294 sayılı 1986 tarihli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik kanunun amacına uygun olarak(Şekil 9) Aksaray ili Zafer Mahallesi 20/Nevşehir Caddesi No:120 adresinde yürütmektedir(Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, 2016).



Şekil 9: Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Hizmet Binası

4.2. VAKFIN GÖREVLERİ

Aksaray ilinde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının görevleri arasında;

1. Muhtaç durumda bulunan, sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almayan vatandaşlar ile yurtdışından Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş kişilere nakdi ve ayni yardım yapmak,

2. Kişileri üretken ve topluma faydalı hale getirmek için yardım yapmak,
 3. Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir alan engellilerin, tedavi giderleri ile tıbbi cihazların kurumlarca karşılanamayan kısmı için yardım yapmak,
 4. Yoksullukla mücadele konusunda üretim ve istihdama yönelik; gelir getirici, istihdam eğitimi ve sosyal hizmet projeleri, hazırlamak ve desteklemek
- yer almaktadır(Aksaray Valiliği, 2019).

4.3. VAKFIN TEŞKİLAT YAPISI

Aksaray Sosyal Yardımlaşma Vakfının karar organı, Vakıf Mütevelli Heyeti'dir. Vakıfta yapılan tüm yardım programları mütevelli heyetinin kararları ile yürütülmektedir. Mülkî idare amiri olan Vali vakfın başkanıdır. Bunun yanında vakıfta belediye başkanı, defterdar, il millî eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, aile, çalışma ve sosyal hizmetler il müdürü, il müftüsü, STK'larının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi görev almaktadır. Buna ek olarak valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılan il dahilindeki muhtarların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri mahalle ve köyü temsilen birer muhtar vakıfta görev yapanlar arasında bulunmaktadır.

Sosyal yardım ve proje destek programları için yapılan başvurular vakıf çalışanları tarafından incelenerek veri tabanı sorgulamaları ve sosyal incelemeleri yapılmaktadır. İnceleme sonucu yazılan raporları dikkate alan mütevelli heyeti haftanın belirli bir gününde toplanarak, değerlendirme yapmakta ve başvuru sahipleri hakkında karar vermektedir(Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, 2016).

Vakıfların faaliyetlerini yürütmek üzere Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi, Büro Görevlisi ve Yardımcı Hizmetler kadrolarında personel çalışmaktadır. Aksaray SYDV'de güncel olarak; norm kadro sayısı 22 kişidir. Bunlar; 1 vakıf müdürü, 13 sosyal yardım ve inceleme görevlisi, 5 büro görevlisi ve 3 yardımcı hizmet görevlisidir.

4.4. VAKFIN GELİR YAPISI

Türkiye'de ki diğer SYDV'ler gibi Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının da gelir başlıkları aynıdır. Aksaray ilindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının gelirleri; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu'ndan aktarılacak miktar, aynı ve

nakdi bağışlar, işletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirler ve diğer gelirlerden oluşur(e-mevzuat, 1986).

4.5. VAKFIN GİDER YAPISI

Aksaray SYDV’de müracaat edenlere verilen yardımlar dışında vakfın işlerini yürütmek için genel yönetim giderleri bulunmaktadır. Bu giderler muhtaç sahibi vatandaşlara yardım götürmek için gerekli olan araç, materyal ve personel giderleridir. Gider olarak gösterilecek kalemler arasında personel maaşları, sosyal güvenlik primleri, gelir vergisi, ikramiyeler, demirbaş giderleri, haberleşme giderleri, ısıtma giderleri, elektrik giderleri, temizlik giderleri, akaryakıt giderleri, tamir, bakım, onarım giderleri, ulaşım giderleri, kırtasiye ve basım giderleri, hizmet alım giderleri ve diğer yönetim giderleri yer almaktadır(Tablo 2).

Tablo 2: Aksaray İli SYDV’nin 2019 Yılı İlk 5 Ayı Yönetim Giderleri(Anonim 2, 2019)

	KİŞİ SAYISI	TUTAR (TL)
Personel Gideri	22	989.841,53
Kira, Su, Aydınlatma, Yakıt, Kırtasiye, Demişbaş, vb. giderleri		532.162,83
YÖNETİM GİDERLERİ GENEL TOPLAM		1.522.004,36

4.6. AKSARAY SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI FAALİYETLERİ

Diğer tüm SYDV’lerde olduğu gibi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı SYGM’den, Aksaray SYDV’ye aylık periyodik ödemeler gönderilmektedir. Sosyal yardım ve inceleme görevlisi personeli inceleme ve değerlendirme yapmakta ve müteveli heyetine bir rapor sunmaktadır. Bu raporu müteveli heyeti haftalık toplantılarda değerlendirmektedir. Rapor sonuçlarına göre Aksaray ilindeki ihtiyaç sahibi dezavantajlı gruptaki vatandaşlara süreli, düzenli ve kaynak aktarımı şeklinde yardımlarda bulunmaktadır:

4.6.1. Süreli Yardımlar

Aksaray SYDV’lerin gerçekleştirdiği düzenli yardımlar arasında;

- Gıda Yardımları,
- Barınma Yardımları,
- Yakacak Yardımları(Şekil 13-14),
- Engelli İhtiyaç Yardımları,

- Sağlık Yardımları,
 - Aşevleri(Şekil 10-11-12),
 - Afet ve Acil Durum Yardımları,
 - Kronik Hastalara Yönelik Elektrik Tüketim Desteği
- yer alır.



Şekil 10: Aksaray İli SYDV Aşevi Hizmet Binası



Şekil 11:Aksaray İli SYDV Aşevi Yemek Dağıtım Aracı



Şekil 12: Aksaray İli SYDV Aşevinde Yemeklerin Hazırlanışı



Şekil 13: Aksaray İli SYDV Yakacak Yardım Deposu



Şekil 14: Yakacak Yardımı İçin Dağıtılan Kömür Torbaları

Bu yardımlar dışında Aksaray SYDV'nin başvurunun az olduğu yardımlarda bulunmaktadır. Bunlar; şehit yakını ve gazilere yardım, gelir getirici proje destekleri, kırsal alanda sosyal destek projesi, istihdam eğitimi projeleri, sosyal hizmet projeleri, işe yönlendirme yardımı, işe başlama yardımıdır.

Terör zararı yardımı ve yurt yapımı yardımı ise Aksaray SYDV'ler aracılığı ile gerçekleştirilmeyen süreli yardımlardır.

4.6.2. Düzenli Yardımlar

Aksaray SYDV'lerin gerçekleştirdiği düzenli yardımlar arasında;

- Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yardım,
- Şartlı Eğitim Yardımı,
- Şartlı Sağlık Yardımları,
- Muhtaç Asker Ailelerine Yardım,
- Öksüz ve Yetim Yardımı,
- Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı,
- Kronik Hastalara Yönelik Yardımlar,
- GSS Katılım Payı Ödemeleri,
- Çoklu Doğum Yardımı,
- Yaşlılık Yardımı,
- Engelli Yardımı,

- Engelli Yakını Yardımı,
 - Sosyal Uyum Yardımı,
 - Yabancılarla Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı
- yer alır.

Aksaray SYDV’de düzenli yardımlar arasında sadece Silikozis Yardımı ile Devreden Silikozis Yardımı yapılmamaktadır.

4.6.3. Kaynak Aktarımı

Aksaray SYDV’lerin gerçekleştirdiği kaynak aktarımı şeklinde yapılan yardımlar arasında;

- Sosyal Konut Projesi,
- GSS Gelir Tespiti ve Prim Desteği,
- GSS Katılım Payı Ödemeleri

yer alır.

4.7. AKSARAY SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI TARAFINDAN VERİLEN YARDIMLARIN SAYISAL VERİLERİ

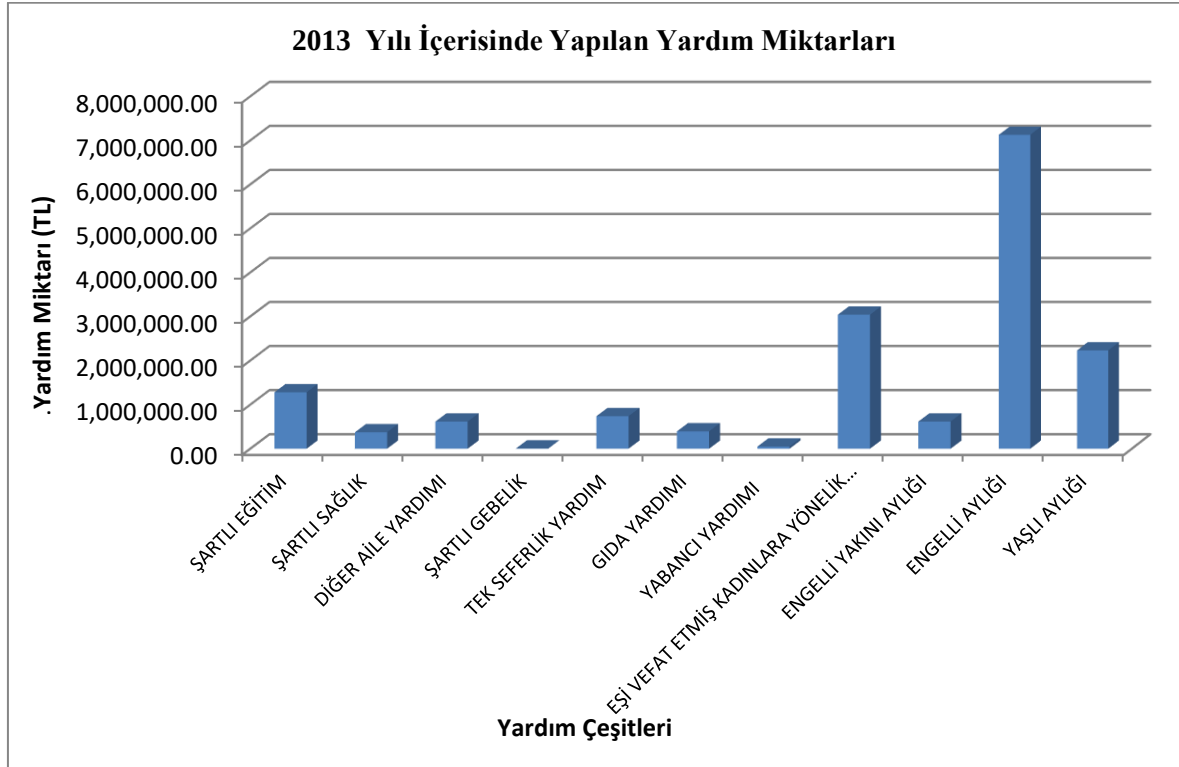
Çalışmanın bu kısmında, son 7 yıl içerisinde Aksaray ili SYDV bünyesinde gerçekleştirilen yardım çeşitlerinin miktarları ayrıntılı olarak incelenmiştir. İnceleme esnasında Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi’nden faydalanılmıştır(Anonim 2, 2019).

Kurumsal yapısı 2012 yılında tam olarak şekillenmeye başlayan Aksaray SYDV’de yıllar içinde yapılan yardım miktarları sürekli artma eğilimdedir. 2012 yılı içerisinde yapılan toplam yardım miktarı 13.956.828,68 TL’dir. Bu yıl içerisinde yapılan yardımlar arasındaki en büyük pay 6.633.197,16 TL(Şekil 15) ile engelli aylığına ayrılmıştır. Yapılan bu yardım çeşidi yıl içerisindeki yapılan yardımların neredeyse yarısını oluşturmaktadır.



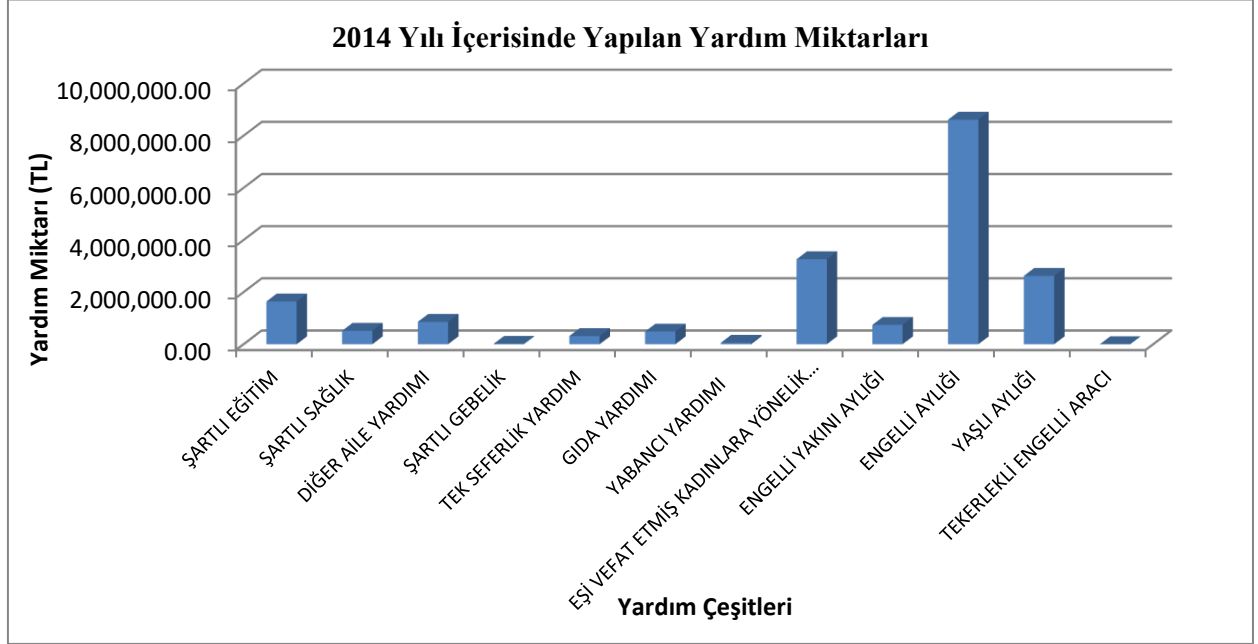
Şekil 15: 2012 Yılı İçerisinde Yapılan Yardım Miktarları(Anonim 2, 2019)

2013 yılı içerisinde yapılan toplam yardım miktarı 16.537.259,73 TL'dir. 2012 yılında olduğu gibi 2013 yılında da yapılan yardımlar arasında en büyük payı engelli aylığı oluşturmaktadır. Ayrıca 2012 yılına göre 2013 yılında toplam yardım miktarı artış göstermiştir. Bu yıl içerisinde hane sayısı olarak ciddi bir değişiklik olmamasına karşın yardım miktarı olarak artışı dikkat çeken yardım çeşidi eşi vefat etmiş kadınlara yönelik yardımdır(Şekil 16).



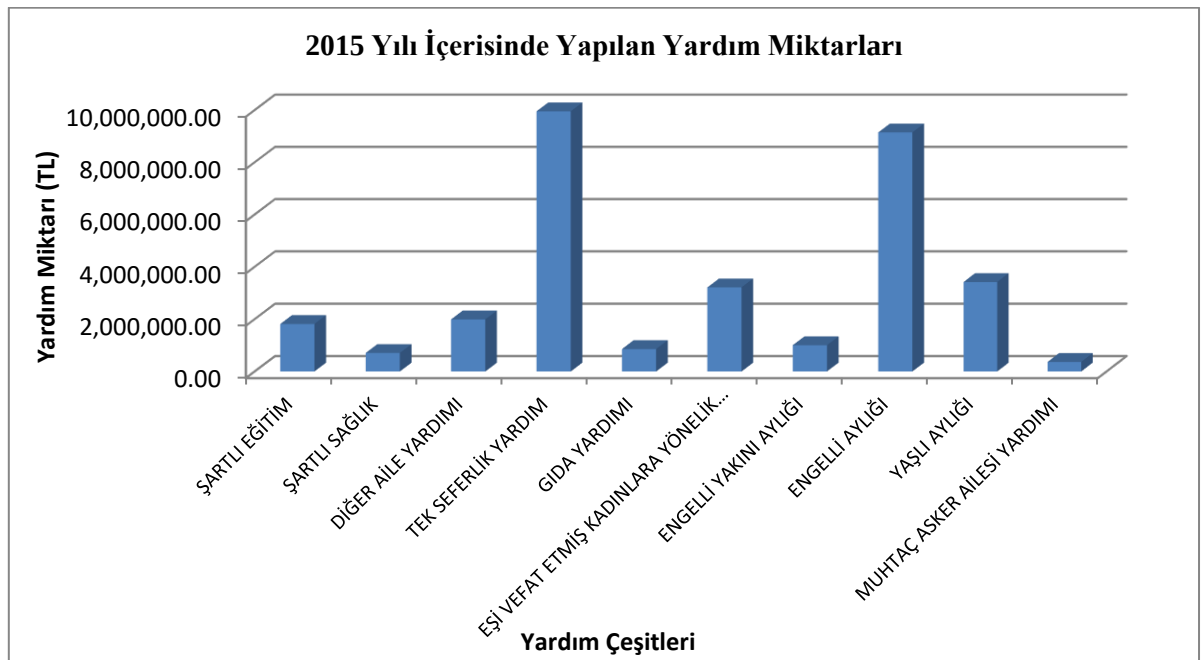
Şekil 16: 2013 Yılı İçerisinde Yapılan Yardım Miktarları(Anonim 2, 2019)

2014 yılı içerisinde yapılan yardım miktarı toplamda 25.352.080,93 TL'dir. Bu yıl içerisinde geçmiş yıllardan farklı olarak Tekerlekli Engelli Aracı Yardımı dikkat çekmektedir. Bu yardıma 2014 yılı içerisinde 1.280,00 TL harcama yapılmıştır(Şekil 17).



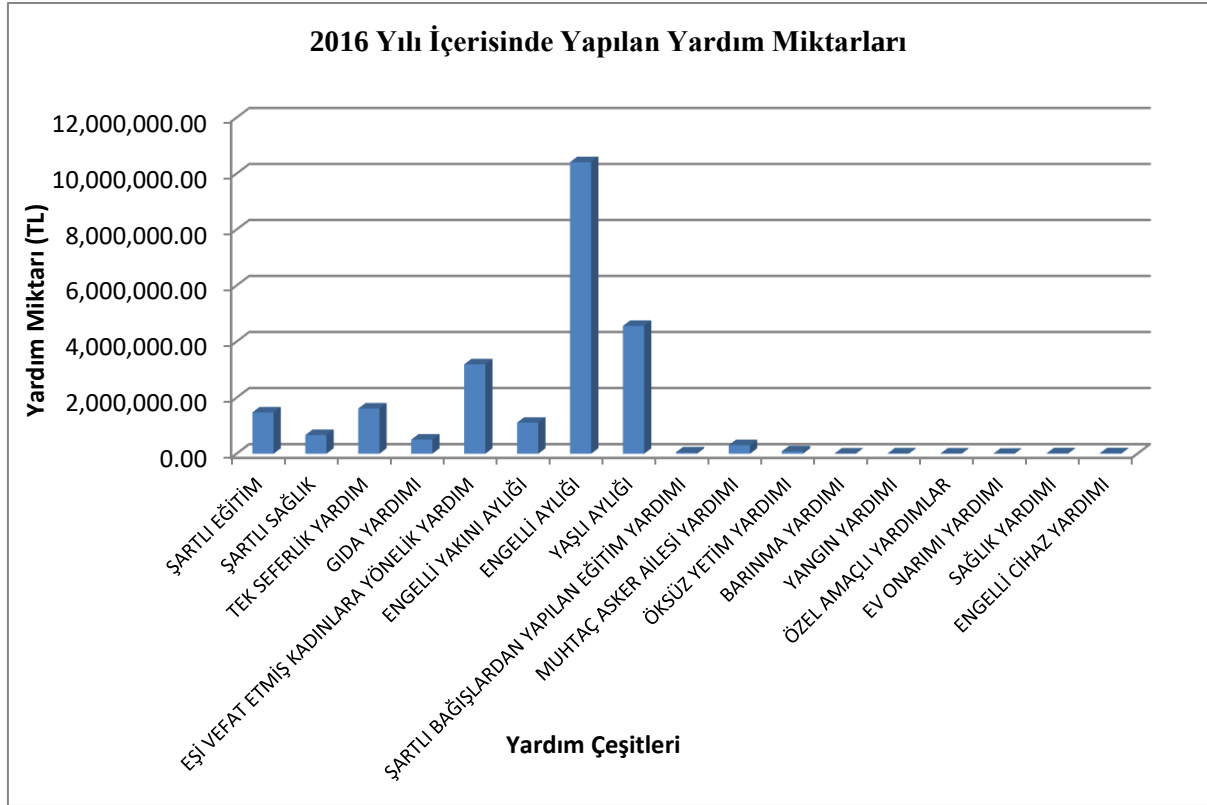
Şekil 17: 2014 Yılı İçerisinde Yapılan Yardım Miktarları(Anonim 2, 2019)

2015 yılı içerisinde toplamda yapılan yardım miktarı 32.572.360,37 TL'dir. Engelli aylığı geçmiş yıllarda en büyük paya sahipken 2015 yılında yerini Tek Seferlik Yardıma bırakmıştır. Bu yılda tek seferlik yardım adı altında 17966 haneye 9.951.687,75 TL yakacak yardımı yapılmıştır(Şekil 18).



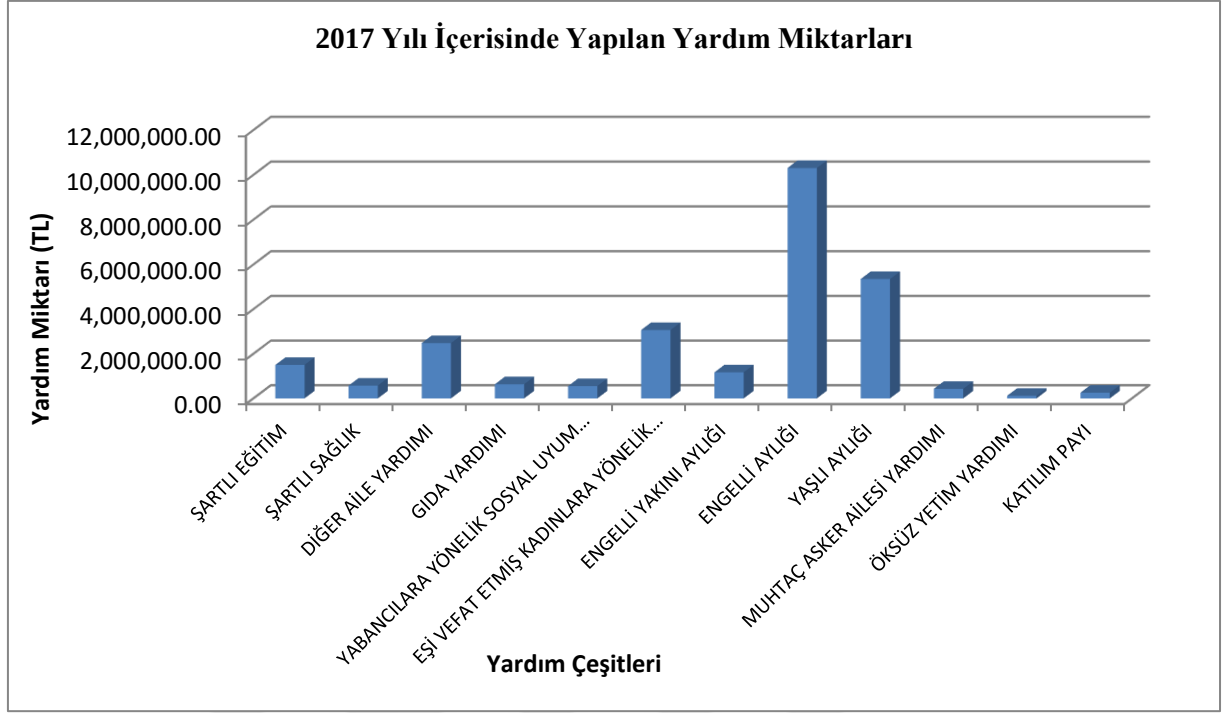
Şekil 18: 2015 Yılı İçerisinde Yapılan Yardım Miktarları(Anonim 2, 2019)

2016 yılı içerisinde yapılan yardım miktarı toplamda 33.660.869,79 TL'dir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi toplam yardım miktarının artışı devam etmektedir. Ayrıca 2016 yılında ise yardım çeşitliliğinin artışı dikkat çekmektedir(Şekil 19). Bu yıl içerisinde müracaatçıların özel durumlarına yönelik olarak yardım yapıldığı da görülmektedir.



Şekil 19 : 2016 Yılı İçerisinde Yapılan Yardım Miktarları(Anonim 2, 2019)

2017 yılı içerisinde yapılan toplam yardım miktarı 32.869.005,16 TL'dir. Bu miktar 2016 yılına göre yapılan yardım miktarının azaldığını göstermektedir. 2017 yılı içerisinde yardım çeşitleri arasına yabancılara yönelik sosyal uyum yardımı girmiştir(Şekil 20). Bu yılda yabancılara yönelik sosyal uyum yardımı adı altında 139 haneye 553.020,00 TL yardım yapılmıştır.



Şekil 20: 2017 Yılı İçerisinde Yapılan Yardım Miktarları(Anonim 2, 2019)

2018 yılı içerisinde yapılan toplam yardım miktarı 41.261.931,48 TL'dir. Geçmiş yıllardaki toplam yardım miktarları incelendiğinde en ciddi artış 2017-2018 yılları arasında olduğu görülmektedir. 2018 yılında özel durumlara ait olan yardımların miktarında artış olduğu görülmektedir(Şekil 21). Ayrıca 2018 yılına kadar en büyük paya sahip olan engelli aylığının yerini ilk defa yaşlı aylığı almıştır.



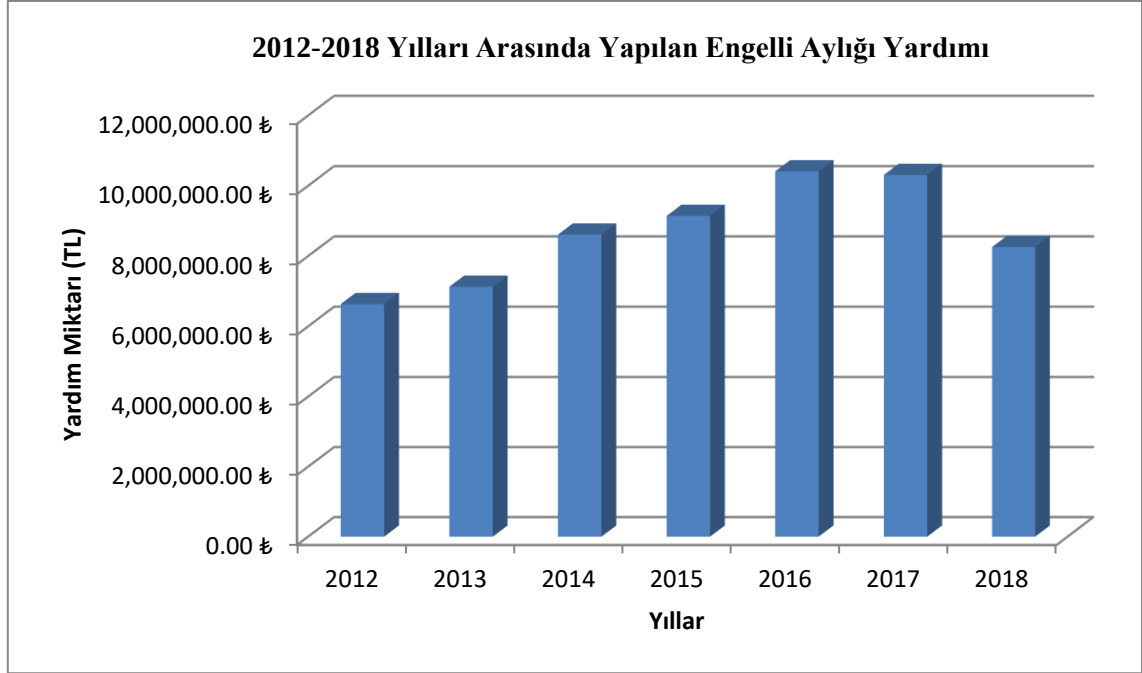
Şekil 21: 2018 Yılı İçerisinde Yapılan Yardım Miktarları(Anonim 2, 2019)

2019 yılının ilk 5 ayı içerisinde yapılan toplam yardım miktarı 15.357.698,22 TL'dir. 2018 yılında olduğu gibi 2019 yılında da yaşlı aylığı yapılan yardımlar içerisinde en büyük paya sahiptir. Bu yılda yaşlı yardımı adı altında 2408 kişiye 7.036.308,83 TL yardım yapılmıştır(Tablo 3). Ayrıca 2019 yılının ilk 5 ayında 9738 kişiye diğer aile yardımları adı altında yardım yapılmıştır.

Tablo 3: 2019 Yılı İlk 5 Ayı Aksaray İli SYDV Tarafından Verilen Yardımların Sayısal Verileri(Anonim 2, 2019)

Yardım Türü	Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Tutarı (TL) Gerçekleşen Teslimatlar
Şarhlı Eğitim Yardımı	3085	1671	447.270,00
Şarhlı Sağlık Yardımı	1278	904	168.1950,00
Şarhlı Gebelik Yardımı	39	39	5.015,00
Diğer Aile Yardımı	9738	2580	1.275.507,00
Gıda Yardımı	5243	1429	419.300,00
Yakacak Yardımı	71	13	8.664,76
Muhtaç Asker Ailesi	221	221	177.927,00
Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım	496	490	547.800,00
Engelli Yakını Aylığı	234	205	517.371,82
Engelli Aylığı	1565	1436	4.288.141,32
Şarhlı Bağışlardan Yapılan Eğitim Yardımı	20	19	10.500,00
Yaşlı Aylığı	2408	2042	7.036.308,83
Tek Seferlik Yardım	10	0	3.600,00
Elektrik Tüketim Desteği Programı	0	1487	154.578,90
Diğer Özel Amaçlı Yardım	2	2	10.000,00
Betonarme Ev Yapım Yardımı	3	1	25.000,00
Engelli Cihaz Yardımı	15	15	23.100,00
Engelli Protez Yardımı	1	1	47.000,00
Barınma Yardımı	51	13	11.700,00
Yangın Yardımı	15	15	19.150,00
Katılım Payı Yardımı	586	374	103.812,17
Muhtaç Asker Çocuğu Yardımı	8	4	2.800,00
Öksüz Yetim Yardımı	87	42	39.100,00
Diğer (Aşırı Yağış, Sel, Su Baskını) Yardım	1	1	1.000,00
Ev Onarımı (Aşırı Yağış, Sel, Su Baskını) Yardımı	4	4	1.550,00
Kronik Hastalık Yardımı	3	3	12.553,42
		TOPLAM	16.870.700,22

Aksaray SYDV'nin 2012-2018 yılları arasında yaptığı yardımlar arasında ödeme tutarı olarak başta gelen yardımlar arasında engelli aylığı(Şekil 22) gelmektedir. Bu yıllar arasında yapılan yardım sürekli artış grafiği izlemiştir. 2018 yılında ise bu yardım miktarı diğer yıllara göre azalma eğilimi göstermiştir.



Şekil 22: 2012-2018 Yılları Arasında Yapılan Engelli Aylığı Yardımı(Anonim 2, 2019)

2012-2018 yılları arasında en çok ödeme yapılan diğer yardım çeşidi ise yaşlı aylığıdır(Şekil 23). Bu yardımın miktarı da yıllar içerisinde giderek artış göstermiştir. 2018 ve 2019 yıllarında bu yardım miktarı engelli aylığı yardım miktarını geçmiştir.



Şekil 23: 2012-2018 Yılları Arasında Yapılan Yaşlı Aylığı Yardımı(Anonim 2, 2019)

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada sosyal politikaların yürütülmesinden sorumlu olan devletin ihtiyaç sahiplerine en yakın birimi konumundaki bir vakıf türü olan SYDV'lerin yapısı, görevleri ve yaptığı yardım çeşitleri hakkında bilgi verilmiştir. Özelde ise Aksaray SYDV ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir. Daha önce Aksaray merkez ve ilçelerindeki SYDV'lere yönelik akademik bir çalışma yapılmamıştır. Bu yönüyle yapılan bu tez ileriki dönemlerde yapılacak çalışmalara temel oluşturacaktır.

Sosyal politikanın yürütülmesinde en güçlü birim olan merkezi idarenin, taşrada en iyi temsilcileri SYDV'lerdir. Bu doğrultuda çalışmanın bu bölümünde Aksaray SYDV'nin sosyal politikalara yönelik olarak gerçekleştirdiği çalışmalar ve politikalar değerlendirilerek önerilerde bulunulacaktır.

Vakfın yerleşkesi şehir merkezine yaklaşık üç kilometre uzaklıkta olmasına rağmen kentin dış mahallelerinde yaşayan toplumun özellikle dezavantajlı kesimleri bu alana ulaşmakta zorluk çekmektedir. Bu durum başvuru yapacak olan müracaatçıları olumsuz etkilemektedir.

Aksaray ili SYDV personeli günlük iş ve işlemlerini tek ve iki kişi kapasiteli odalarda gerçekleştirilmektedir(Şekil 24). Bu odaların genişliği ve araç gereçlerin kullanılabilirliği yeterli seviyededir. Bu durum personelin vatandaşlara sunacağı hizmetin kalitesini ve verimliliğini artırıcı niteliktedir.



Şekil 24: Aksaray İli SYDV’lerde Yardım Başvuruların Alındığı Oda

Yoğun başvuruların alındığı vakıfta odalara bağlı bulunan sıramatik sistemi sayesinde(Şekil 25-26) izdiham önlenmekte ve personelin vatandaş ile daha sağlıklı görüşmesi sağlanmaktadır.



Şekil 25 : Aksaray İli SYDV’de Vatandaşların Kullandığı Sıramatik



Şekil 26 : Aksaray İli SYDV’de Odalara Bağlı Bulunan Sıramatik Sistemi

Fiziki yeterlilik kapsamında bahçe alanında bulunan araç park alanı ise hem personel için hem de gelen müracaatçılar için yetersizdir. Bu durum kuruma müracaatçıların ve diğer resmi kurumlardan gelen personelin ziyareti sırasında problem oluşturmaktadır.

Müracaatçılar başvurularını direk kuruma gelerek yapmaktadırlar. Teknolojinin geliştiği günümüzde Aksaray SYDV’ye müracaatçıların başvuracağı bir web sayfası bulunmamaktadır. Fakat acil durum ve ihbar maksadıyla kuruma erişilebilirlik noktasında Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi(CİMER) ve Alo 144 Aksaray ilindeki vatandaşlara hizmet sunmaktadır.

Aksaray Valiliği’ne ait sitede vakıf hakkında genel bilgiler yer almaktadır. Fakat bu bilgiler gerek müracaatçılar gerekse kurum hakkında bilgi sahibi olmak isteyenler için yetersizdir.

Aksaray ili SYDV’ye yapılan süreli yardımlara başvuru konusunda vatandaşların ilgisi oldukça fazladır. İhtiyaç sahibi olma ya da olmama bilincinin tam manasıyla müracaatçılarda oluşmaması nedeniyle sosyal yardım uygulamaları sırasında önemli problemler oluşmaktadır. Bunlardan en önemlilerinden bir tanesi başvuru sayısının fazlalığıdır. Bu fazlalık, personelin işleri verimli ve hızlı bir şekilde yürütmesine engel olmaktadır. Ayrıca bu durum acil ve ciddi ihtiyaç sahibi kişilere ulaşılmasında gecikmelere neden olmaktadır.

Yardımlarla ilgili olarak bir diğ er sorun da yoğun talep neticesinde m uracaat ıların sosyal yardım s urecine bağımlı hale gelmesidir. Bağımlı hale gelen vatandaşlar çalışmaktan ve kendilerine gelir getirici faaliyetlerden uzaklaşmaktadırlar. Yardıma başvuru noktasında bağımlı hale gelen vatandaşlara karşın SYDV'lerin gelir getirici proje destekleri ile kendi işlerine kavuşan kişiler, asgari geçim standardını aşan bir gelir elde edebilmektedirler. Böylece ihtiyaç sahibi insanlar pasif bir şekilde yardım almaktansa  alışkan, üretken ve aktif bir duruma geçmektedirler.

Üretimin olması; yoksulluğun kuşaklar boyu s urmesini engellemekte, yoksulluğun artık bir kader olmadığı algısını oluşturmaktadır. Proje destekli yardımlar, geleceğe yönelik yoksullukla mücadele ve istihdam oluşturma odaklı olduklarından daha kesin çözüm unsurları sunmaktadır.

Aksaray ilinde ihtiyaç sahibi insanların büyük çoğunluğu kırsal alanda yaşamaktadır. Bu yüzden vakıfa yardım için yapılan başvurular genel itibariyle kırsal alanda yaşayan insanlar tarafından gerçekleşmektedir. Bu başvurular için yaşlı, engelli gibi dezavantajlı grupların yanında da genç, çalışabilir bireylerin başvuru yapması dikkat çekicidir.

Son yıllarda kırsal alandaki iş imk nlarının yetersizliği insanları şehir merkezine göç etmeye sevk etmektedir. Aksaray gibi iş kapasitesi sınırlı olan bir şehirde bu durum sonucunda iş talebinde fazlalık oluşmaktadır. İş talebi karşılanmadığından dolayı göç eden vatandaşlar tekrardan sosyal yardıma ihtiyaç duymaktadır. İleriki dönemlerde bu durumu önlemeye yönelik olarak vakıf tarafından gelir arttırıcı uygulanacak tarım ve hayvancılık projeleri ile kırsal alandaki iş imk nı artırılabilir.

Günümüzde muhtaç insanların ihtiyaçları yerelde sadece SYDV'ler aracılığıyla gerçekleşmemektedir. Ayrıca yardım s urecinde il özel idareleri, belediyeler ve STK'lar görev almaktadır. Bu süreçte yapılan yardımların mükerrer olma olasılığı artmaktadır. Bu durumu engellemek için kurumlar arasında bir koordinasyon sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Oluşturulan bu koordinasyon sayesinde ilde yapılan mükerrer yardımlar azalacaktır.

Aksaray ili merkez ilçesinde 77 mahalle, 83 köy bulunmaktadır. Bu alan başvuruların incelenmesi basamağında SYDV'lerde görev yapan sosyal yardım ve inceleme görevlileri için çok geniştir. Hane bilgilerinin resmi olarak Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sisteminde bulunmasına rağmen inceleme sırasında sosyal yardım ve inceleme

görevlilerinin bu sisteme tablet ve elektronik cihazlarla ulaşamaması yapılan yardım sürecini zorlaştırmaktadır.

Sosyal yardım ve inceleme görevlilerinin alanda elde ettiği bilgiler sağlıklı ve gerçekleri tam olarak yansıtmalıdır. Ayrıca bu görevliler yardım başvurusu hakkında araştırmalarını kişilerin onurlarını zedelemekten, kişisel bilgilerin gizliliğine önem vererek yapması gerekmektedir.

Türkiye konum olarak iç savaş olan ülkelere sınır komşusudur. Bu ülkelerden ve ekonomik düzeyi düşük, sosyo-kültürel benzerlik gösteren ülkelere göç almaktadır. Bu ülkelere Türkiye'ye gelen mülteci ve koruma altında olan ihtiyaç sahibi insanlara SYDV'lerde yardım hizmeti verilmesi noktasında en büyük engellerden birisi dil konusudur.

SYDV'lerde iletişim konusunda diğer ihtiyaç duyulan konu ise konuşma ve işitme engelli vatandaşlara yöneliktir. SYDV'lerdeki çalışanlar bu kişilere hizmet verme noktasında zorluk çekmektedirler. İleriki dönemlerde konunun çözülmesi için istihdam oluşturmak yerine personele işaret dili eğitimi aldırılabilir.

Aksaray ilinde SYDV'nin yardım miktarları incelendiğinde en büyük payın düzenli yardımlara ait olduğu gözlenmektedir. Düzenli yardımlar arasında engelli ve yaşlı aylıkları yapılan yardım miktarı bakımından en önemlileridir. 2012-2018 yılları arasında yapılan bu yardım miktarlarında sürekli artma eğilimi bulunmaktadır. Bu durumun oluşmasında hak sahibi sayısının artması ve yardım miktarlarında yapılan ücret artırımlarının payı bulunmaktadır. Diğer ihtiyaç sahibi kesimlere göre yaşam şartları açısından daha fazla zorluk çeken toplumun dezavantajlı kesimi olan engelli ve yaşlı kişiler için yardım miktarının artırılması sosyal politikaların gerçekleştirilmesinde önem arz etmektedir.

2018 yılına kadar artma eğiliminde olan engelli aylığı aynı yılda yaşlı aylığı yardımına göre bir düşüşe geçmiştir. Buna neden olarak evde bakım aylıklarının hane gelirini arttırması veya başvuru sayısının düşmesi gösterilebilir.

2018 ve 2019 yıllarında Aksaray ilinde SYDV'ler aracılığıyla yapılan yaşlı aylığı yardım miktarı engelli aylığı yardım miktarını geçmiştir. Bu durum 65 yaş üzeri muhtaç insanların sayısının giderek arttığını kanıtlamaktadır. Ayrıca yaş ve sağlık problemlerinin artmasıyla çalışma gücünü yitiren yaşlı kesim bu yardıma daha çok ihtiyaç duymaktadır.

ÖNERİLER

- 1.) Nüfus bakımından az ve coğrafi olarak küçük olan il ve ilçelerdeki vakıflara göre Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının iş yoğunluğu yüksektir. Fakat bu iş yoğunluğunu azaltacak personel sayısı yeterli değildir. SYDV'lerin kuruluş amacına göre hızlı ve kaliteli hizmet vermek adına iş yükünün azaltılması için Aksaray ilindeki SYDV'de personel sayısının artırılması gerekmektedir.
- 2.) Güncel hayatın sürekli değişmesi nedeniyle insan ihtiyaçları da farklılık göstermektedir. İhtiyaçların artmasıyla doğru orantılı olarak SYDV'lerde çok fazla yardım çeşitliliği oluşmaktadır. Bu nedenle SYDV'de çalışan personel verilen yardımların içerik bilgisine sahip değildir. Eksik personel veya izin gibi durumlarda birimler arasında personel değişimi olduğunda işlerin gerçekleştirilmesi daha da zorlaşmaktadır. Bu durumun çözülmesi için hizmet içi eğitim programları yapılarak SYDV'lerin bütün yardım programlarının bilgisi personele verilmelidir.
- 3.) SYDV'lerin başkanı ilde vali, ilçelerde ise kaymakamlardır. Vali ve kaymakamlar hizmet sürelerine göre veya durum değişikliklerine göre sürekli yer değiştirmektedirler. Vakıf başkanının sürekli değişmesi o şehrin yapısını iyi bir şekilde tanımaya izin vermemektedir. Ayrıca her yöneticinin kendisine ait yönetim tarzının olması nedeniyle vakıf iş ve işlemlerinde sabit bir yöntem izlenememektedir. Vakıf iş ve işlemlerinin sabit bir şekilde devam etmesi adına merkezi yönetimin görev süreleri ile ilgili gerekli adımları atması gerekmektedir.
- 4.) Suriye ve Afganistan'daki iç karışıklıklar sebebiyle Türkiye'ye bu ülkelerden fazlasıyla göç olmuştur. Bu göç nedeniyle Aksaray'a da bu ülkelerden mülteciler yerleşmiştir. Göç eden mültecilerin Türkiye'de ilk karşılaştıkları problem dil sorunu olmaktadır. Bu bağlamda büro ve sosyal yardım inceleme görevlileri ile yardıma ihtiyacı olan mülteciler arasında irtibat kurma noktasında zorluk yaşanmaktadır. Aksaray'da yaşayan ve SYDV'ye yardıma başvuran mültecilere daha iyi hizmet vermek adına tercüman istihdamı gerçekleştirilmelidir.
- 5.) Aksaray ili SYDV'ye başvuru yapan müracaatçıların büyük bir çoğunluğunda okuma ve yazma oranları düşük bir seviyededir. Bu nedenle müracaatçı aileler yardım

prosedürünü tam olarak bilmemektedirler. Yardım alan ailelerdeki bireylere okuma yazma veya eğitim öğretimin önemini izah edecek programlar düzenlenmelidir. Ayrıca kurum içerisinde çalışan personelde gelen bu dezavantajlı müracaatçılara yeterli düzeyde rehberlik hizmeti vermelidir.

- 6.) Aksaray SYDV, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve STK'lar sosyal politikaların uygulanmasında birlikte hareket etmelidir.
- 7.) SYDV'ler çalıştığı alan itibari ile dezavantajlı kesimlere hitap etmektedir. Bu kesimlere yönelik çalışan personel problem çözme ve çözüm üretme noktasında sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar personeli yıl içerisinde psikolojik açıdan etkilemektedir. Bu duruma yönelik olarak personel sayısı ve kurum sayısı fazla olan SYDV'lere yönelik Türkiye'nin farklı illerinde sosyal tesisler oluşturulması kurum çalışanlarının yaptığı işlerde adaptasyonu ve motivasyonu yükseltecektir.
- 8.) Literatür taraması sonucunda Türkiye'de SYDV'lerle ilgili olarak yazılan 14 lisansüstü tezin 11 tanesi il ve ilçelerdeki SYDV'leri incelemiştir(Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi, 2019). Türkiye'de SYDV'lerin yapısının ve işleyişinin tam olarak anlaşılabilmesi için bu tezlerin sayısı yeterli değildir. İleriki yıllarda özellikle il merkezlerindeki SYDV'leri ilgilendiren lisansüstü tezlerin yazılması alana katkı sunacaktır.

KAYNAKÇA

- Akhtar, Z. (2012). Charitable Trusts and Waqfs: Their Parallels Registration Process, and Tax Reliefs in the United Kingdom. *Statute Law Review*, 34(3), 281–295.
- Akman, K. (2017). *Sosyal Devlet Nedir ?* Mayıs 25, 2019 tarihinde Akademik Kaynak: <https://www.akademikkaynak.com/sosyal-devlet-nedir.html> adresinden alındı.
- Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı. (2016). *Brifing*. Aksaray.
- Aksaray Valiliği. (2019). Mayıs 20, 2019 tarihinde *Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı*. Aksaray Valiliği: <http://www.aksaray.gov.tr/sosyal-yardimlasma-ve-dayanisma-vakfi> adresinden alındı.
- Altan, Ö. Z. (2007). Sosyal Politika Bilim Dalının Önemi. Ö. Z. Altan içinde, *Sosyal Politika*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Anonim. (2019). Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Anonim 1. (2019). Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı Başvuru Kayıt Formu. Aksaray.
- Anonim 2. (2019). Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi. Aksaray.
- Anonim 3. (2019). Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı Sosyal İnceleme Raporu. Aksaray.
- Ateş, H., ve Nohutçu, A. (2006). Kamu Hizmeti Sunumunda Gönüllü Kuruluşlar ve Devlet. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 245-276.
- Başvuru*. (2012). Ağustos 14, 2019 tarihinde Malatya Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı: <http://www.malatyasydv.gov.tr/113-ba-vuru-sayfasi.html> adresinden alındı.
- Bedir, E. (2014). *Sosyal Politika*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

- Berki, A. H. (1962). Vakıf Kuran İlk Osmanlı Padişahı. *Vakıflar Dergisi*(5), 127-129.
- Bitmez, M. N. (2018). *1980 Sonrası Türkiye'de Sosyal Politikalar ve Uygulamaları*. Kırıkkale: Kırıkkale.
- Bozkuş, A. A. (2009). Genel Esaslarıyla Türk Hukuku'nda Vakıf Müessesesi ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları. *Genel Esaslarıyla Türk Hukuku'nda Vakıf Müessesesi ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları*, 81. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.
- Cumhurbaşkanı Kararı*. (2019, Şubat 28). Ağustos 19, 2019 tarihinde Karar Sayısı: 795 - Resmi Gazete: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/02/20190228-11.pdf> adresinden alındı.
- Çağatay, N. (1984). Vakıf ve Tarihi Gelişimi. *Vakıf Haftası Dergisi*, 18-20.
- Dilik, S. (1985). Atatürk Döneminde Sosyal Politika. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 40(1), 93-102.
- Dodurka, B. Z. (2014). *Türkiye'de Merkezi Devlet Eliyle Yapılan Sosyal Yardımlar*. İstanbul: Social Policy Forum.
- Duman, Y. F. (2014). Vakıf ile Sosyal Yardım Kavramının İlişkisi. Y. F. Duman içinde, *Yoksullukla Mücadele Konusunda Vakıfların Rolü : Türkiye Örneği*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Eren, F. (1987). Osmanlıda Vakıflar Dönemi. *Vakıflar Dergisi*, 195-201.
- Ertem, A. (1990). *Vakıf*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Ertem, A. (2011). Osmanlıdan Günümüze Vakıflar. *Vakıflar Dergisi*, 25-65.
- Ersöz, P. D. (2001). *Sosyal Politikada Yerelleşme*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.
- Ersöz, H. Y. (2003). Doğuşundan Günümüze Sosyal Politika Anlayışı ve Sosyal Politika Kurumlarının Değişen Rolü. *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 53(2), 121-122.
- e-mevzuat. (1986). Mevzuat Bilgi Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3294.pdf> adresinden alındı.

- Günay, H. M. (2012). *Vakıf*. Temmuz 29, 2019 tarihinde Türkiye Diyanet Vakıf İslam Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/vakif#1> adresinden alındı.
- Güngör, A. (2014). Sosyal Politika. A. Güngör içinde, *Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının Gerçekleştirdiği Sosyal Yardım ve Hizmet Uygulamaları : Denizli İlinde Bir Araştırma*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Havza-i Fahmiye'de Kömür Tozlarının Amele Menafi-i Umumiyesine Olarak Furuhtuna Dair Kanun (1921), 10 Eylül 1921.
- İş Kanunu (1936), *T.C. Resmi Gazete*, 3330, 8 Haziran 1936.
- Kararnameler*. (1970, Ağustos 21). Ağustos 19, 2019 tarihinde T.C Resmi Gazete: <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/13586.pdf> adresinden alındı.
- Kayaoğlu, İ. (1976). Vakfın Menşei Hakkında Görüşler. *Vakıflar Dergisi*, 49-55.
- Kesgin, B. (2016). *Kamu Sorumluluğunda Sosyal Hizmet*. İstanbul: Açılım Kitap.
- Köprülü, B. (1974). Tarihte Vakıflar. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 479-518.
- Köprülü, F. (1942). Vakıf müessesesi ve vakıf vesikalarının tarihî ehemmiyeti, 1-35.
- Mevzuat Listesi*. (2012, Şubat 16). Temmuz 12, 2019 tarihinde KAYSİS (Elektronik Kamu Bilgi Yönetim Sistemi): <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/57129> adresinden alındı.
- Özaydın, M. M. (2008). Küresel Etkilerle Şekillenen Sosyal Politika Anlayışı Ekseninde Sosyal Politikaların Geleceğini Tartışmak. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 163-165.
- Özbilgin, M. Y., ve Hatipoğlu, D. (1987). Mülki İdare Amirlerinin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına İlişkin İcraatlarının Değerlendirilmesi ve Denetlenmesi. *Türk İdare Dergisi*, 75-119.
- Özden, H. Ö. (2004). Türk Vakıf Kurumunun Duygusal ve Felsefî Temelleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 339-349.
- Öztürk, N. (2003). *Azınlık Vakıfları*. Ankara: Altın Küre Yayınları.

Proje Destek Programlarımız. (2019). Haziran 5, 2019 tarihinde Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü: <https://ailevecalisma.gov.tr/sygm/programlarimiz/proje-destek-programlarimiz/> adresinden alındı.

Resmi Gazete. (2008, Şubat 27). Ekim 10, 2017 tarihinde 5737 Vakıflar Kanunu - Resmi Gazete: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/02/20080227-2.htm> adresinden alındı.

Saifuddin, F., Kayadibi, S., Polat, R., Fidan, Y. ve Kayadibi, O. (2014). The Role of Cash Waqf in Poverty Alleviation : Case of Malaysia. *Kuala Lumpur International Business, Economics and Law Conference 4 (KLIBEL4)*, 1(June), 272–289.

Saran, U. (1997). Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı. *Vakıflar Dergisi*, 427-440.

Sobacı, M. ve Yıldız, M. (2013). *Kamu Politikası: Kuram ve Uygulama*. Ankara: Adres Yayınları.

Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (2006), *T.C. Resmi Gazete*, 26200, 16 Haziran 2006.

Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü. (2012). Mayıs 18, 2019 tarihinde Vakıf Personel Başvuru Giriş Formu: <https://appext.aile.gov.tr/vakifilan/giris.aspx> adresinden alındı.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu (1986), *T.C. Resmi Gazete*, 19134, 14 Haziran 1986.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları. (2019). Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: <https://ailevecalisma.gov.tr/sygm/hakkinda/sosyal-yardim-programlarimiz-ve-dayanishma-vakiflari/> adresinden alındı.

Sosyal Yardım Programlarımız. (2019). Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü: <https://ailevecalisma.gov.tr/sygm/programlarimiz/sosyal-yardim-programlarimiz/> adresinden alındı.

Şenel, Ş., ve Tuysan, Z. (2009). 1926-1967 Yılları Arasında Türkiye Cumhuriyetinde Kurulan Tesisler (Vakıflar). *Gazi Akademik Bakış*, 123-141.

Şenkal, A. (2003). Küreselleşme, Sosyal Politikanın Dönüşümü ve Sivil Toplum Örgütleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*(45), 97-123.

Şişman, Y. (2017). Türkiye’de Sosyal Politikanın Dünü, Bugünü: Hayırseverliğin Kurumsallaşması mı ? Gelişmesi mi? *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1-22.

T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü. (2008). *Stratejik Plan 2009-2013*. Ankara: İsmat Matbaacılık.

T.C Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü. (2010). *Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Gelirleri*. Ankara: İsmat Matbaacılık.

Tirrito, T., ve Cascio, T. (Eds.). (2003). *Religious organizations in community services: A social work perspective*. Springer Publishing Company.

Tokol, A. (2017). *Uluslararası Sosyal Politika*. Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım.

Tozanlı, G. (2016). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Politika Uygulamaları: Bakırköy Örneği*. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Tuna, O. ve Yalçıntaş, N. (2011). *Sosyal Siyaset*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Tunç, A. (2013). *Türk Kamu Yönetiminde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkinliği: TRB1 Bölgesinde Bir Araştırma*. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Turan, E., Aydılek, E., ve Şen, A. T. (2016). Avrupa Sosyal Modeli ve Türkiye'deki Sosyal Politikaların Tarihsel Bağlamda Karşılaştırmalı Analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*(11), 1-17.

Türk Dil Kurumu. (2006, Eylül 26). *Güncel Türkçe Sözlük*. Mayıs 27, 2019 tarihinde Türk Dil Kurumu:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59d285e9dc0379.61680200 adresinden alındı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2001, Kasım 22). *Türk Medeni Kanunu*. Ekim 2, 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı: <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4721.html> adresinden alındı.

Türk Medeni Kanunu (1926), *T.C. Resmi Gazete*, 743, 4 Ekim 1926.

Türk Medeni Kanunu (2008), *T.C. Resmi Gazete*, 26800, 20 Şubat 2008.

Uluslararası Çalışma Örgütü. (2019). *ILO'nun Görev ve Hedefleri*. Haziran 30, 2019 tarihinde Uluslararası Çalışma Örgütü: https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372872/lang--tr/index.htm adresinden alındı.

Uzundere Kaymakamlığı. (2019, 7 20). *S.Y.D.V Uygulama Yönergesi*. Temmuz 20, 2019 tarihinde Uzundere Kaymakamlığı: <http://www.uzundere.gov.tr/sydv-uygulama-yonergesi> adresinden alındı.

Ünal, M. A. (1985). Osmanlı İmparatorluğunda Vakıf ve 16. Yüzyılda Harput'taki Vakıflar. *Vakıflar Dergisi*, 182-186.

Vakıflar Genel Müdürlüğü. (2017, Ekim 10). *Vakıflarımız*. Haziran 25, 2019 tarihinde T.C Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü: <https://www.vgm.gov.tr/vak%C4%B1f-i%C5%9Flemleri/vak%C4%B1flar-hakk%C4%B1nda/vak%C4%B1flar%C4%B1m%C4%B1z> adresinden alındı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1. (2017). *Merkez Teşkilatı Şeması*. Vakıflar Genel Müdürlüğü: <https://www.vgm.gov.tr/kurumsal/te%C5%9Fkilat-yap%C4%B1s%C4%B1/te%C5%9Fkilat-%C5%9Femas%C4%B1> adresinden alındı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü. (2019, 4 20). *Yeni Vakıflar*. Vakıflar Genel Müdürlüğü: <https://www.vgm.gov.tr/vak%C4%B1f-i%C5%9Flemleri/vak%C4%B1f-istatistikleri/yeni-vak%C4%B1flar#demo2> adresinden alındı.

Vakıflar Kanunu (1935), *T.C. Resmi Gazete*, 3027, 13 Haziran 1935.

Vakıflar Kanunu (1967), *T.C. Resmi Gazete*, 903, 24 Temmuz 1967.

Vakıflar Kanunu (2008), *T.C. Resmi Gazete*, 26800, 27 Şubat 2008.

Yadığer, H. (2010). *Vakıf Kültürüne Uygun Sosyal Politikaları Geliştirmede Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Rolü*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Yalçın, E. (2012). *Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarında Vergi ve Muhasebe Uygulamaları*. Ankara: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü.

Yolcuoğlu, İ. G. (2012). Türkiye'de Sosyal Politika ve Sosyal Hizmetlerin Geliştirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(2), 147.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. (2019). Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı.

Zastrow, C. (2017). *Sosyal Hizmete Giriş*. Ankara: Nika Yayınevi.



ÖZGEÇMİŞ

FOTOĞRAF

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	SÖZERİYİM, ALİ RIZA
Uyruğu	T.C.
Doğum tarihi ve yeri	03.06.1990 AKSARAY
Medeni hali	EVLİ
Telefon	0506 392 33 20
Faks	-
E-posta	sozeri.ali@gmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet yılı
Lise	Hazım Kulak Anadolu Lisesi	2008
Üniversite	Anadolu Üniversitesi – Maliye Lisans	2013
Üniversite	Atatürk Üniversitesi – Sosyal Hizmet Lisans	2018
Yüksek Lisans		

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
3 Yıl	Aksaray Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi

Yabancı Diller	İngilizce
----------------	-----------

Yayınlar